

Taxa po. p. 22471.
 10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320.
 Évre 600, egészévre 1100.
 Földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre 24.
 Adatokkal állanak összefüggésben.
 Mert a genfi kongresszus csak kezdet volt.
 E kezdet konturjai azokból a gyakorlati teljesítésekkel fogják kibontakozni, amelyek nek csupán irányvonalát határozta meg a genfi kongresszus.
 Ezért korai volna még mérleget készíteni a genfi gyűlésezt munkájáról. Annál mindenesetre bizonyos, hogy olyan precedens teremtetett Genfben, amelyet többé aligha lehet visszacsinálni és amely döntő módon határozza meg minden jövőbeni zsidó politika útját.
 Genfben proklamálták a zsidó nép azon akaratát, hogy nyíltan, a nemzetközi politikai világ színe előtt tárgyaljanak és határozzanak sorsa fölött és ami érte történik, az a nevében történjen.
 Ez a proklamáció és az a mód, ahogyan azt a nemzetközi világ fogadta, alapjaiban rendítette meg az eddigi zsidó politika „intervenció” jellegét.
 Mert a zsidó külpolitika eddig főleg intervenciókból állott. Ennek a politikának volt a hordozói a nyugati zsidó notabilitások, akik a filantropia anyagi eszközével és zsidó előkelőségek politikai befolyásával mérítették ki a „zsidó politika” fogalmát az üldözött közép- és kelet-európai zsidók megsegítésére.
 E diszkrét és zajtalan zsidó politika eljárt az idő. Aktív népi eszlekvést követel a történelmi pillanat.
 A zsidó politika a zsidó népi akarat és népi önszereplés kifejezője kell, hogy legyen. A zsidó nép maga akar intervenciói önmagáért teljes nyíltsággal és határozottsággal.
 Ennek a politikának első komoly kezdete volt a genfi kongresszus, amely intézményt teremtett arra, hogy megalkossa a zsidóság szervezetét, politikai képviselőit és a képviselői instrumentumait.
 A Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

NEPELET

DI Ramasetter Róbert
 BUDAPEST

Diszter 2. I. e.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Bérmontion leveleket nem fogadjunk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánóczy Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hászségi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Ara 5 lej

Szerda, 1936. augusztus 19.

5696. EV. ELUL 1. XIX. EVF. 193. SZAM

A kongresszus után

Az első zsidó világkongresszus berejezte tanácskozásait. A delegátusok legnagyobb része elhagyta már a Népszövetség városát, mások még ott maradtak különböző tanácskozásokra, amelyek az azután következő feladatokkal állanak összefüggésben.
 Mert a genfi kongresszus csak kezdet volt. E kezdet konturjai azokból a gyakorlati teljesítésekkel fogják kibontakozni, amelyek nek csupán irányvonalát határozta meg a genfi kongresszus.
 Ezért korai volna még mérleget készíteni a genfi gyűlésezt munkájáról. Annál mindenesetre bizonyos, hogy olyan precedens teremtetett Genfben, amelyet többé aligha lehet visszacsinálni és amely döntő módon határozza meg minden jövőbeni zsidó politika útját.
 Genfben proklamálták a zsidó nép azon akaratát, hogy nyíltan, a nemzetközi politikai világ színe előtt tárgyaljanak és határozzanak sorsa fölött és ami érte történik, az a nevében történjen.
 Ez a proklamáció és az a mód, ahogyan azt a nemzetközi világ fogadta, alapjaiban rendítette meg az eddigi zsidó politika „intervenció” jellegét.
 Mert a zsidó külpolitika eddig főleg intervenciókból állott. Ennek a politikának volt a hordozói a nyugati zsidó notabilitások, akik a filantropia anyagi eszközével és zsidó előkelőségek politikai befolyásával mérítették ki a „zsidó politika” fogalmát az üldözött közép- és kelet-európai zsidók megsegítésére.
 E diszkrét és zajtalan zsidó politika eljárt az idő. Aktív népi eszlekvést követel a történelmi pillanat.
 A zsidó politika a zsidó népi akarat és népi önszereplés kifejezője kell, hogy legyen. A zsidó nép maga akar intervenciói önmagáért teljes nyíltsággal és határozottsággal.
 Ennek a politikának első komoly kezdete volt a genfi kongresszus, amely intézményt teremtett arra, hogy megalkossa a zsidóság szervezetét, politikai képviselőit és a képviselői instrumentumait.
 A Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben proklamálták a zsidó nép azon akaratát, hogy nyíltan, a nemzetközi politikai világ színe előtt tárgyaljanak és határozzanak sorsa fölött és ami érte történik, az a nevében történjen.
 Ez a proklamáció és az a mód, ahogyan azt a nemzetközi világ fogadta, alapjaiban rendítette meg az eddigi zsidó politika „intervenció” jellegét.
 Mert a zsidó külpolitika eddig főleg intervenciókból állott. Ennek a politikának volt a hordozói a nyugati zsidó notabilitások, akik a filantropia anyagi eszközével és zsidó előkelőségek politikai befolyásával mérítették ki a „zsidó politika” fogalmát az üldözött közép- és kelet-európai zsidók megsegítésére.
 E diszkrét és zajtalan zsidó politika eljárt az idő. Aktív népi eszlekvést követel a történelmi pillanat.
 A zsidó politika a zsidó népi akarat és népi önszereplés kifejezője kell, hogy legyen. A zsidó nép maga akar intervenciói önmagáért teljes nyíltsággal és határozottsággal.
 Ennek a politikának első komoly kezdete volt a genfi kongresszus, amely intézményt teremtett arra, hogy megalkossa a zsidóság szervezetét, politikai képviselőit és a képviselői instrumentumait.
 A Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

Genfben megválasztott végrehajtó bizottság nagy feladatra vállalkozott: összefogni az összes aktív zsidó erőket egységes zsidó politika, társadalmi és gazdasági segítségnyújtás szolgálatában.
 Ennek a vállalkozásnak a sikere fogja eldönteni a genfi kongresszus igazi értékét és jelentőségét.

A spanyol kormány a Népszövetség elé akarja terjeszteni a polgárháboru ügyét

Kormányjelentés a zendülők offenzívájának visszaveréséről számol be. Reguláris hadseregét minősítette Azana elnök a milícia csapatait. Ujabb hadseregeket szervez a madridi kormány. A zendülők hivatalos jelentései újabb sikerekről számolnak be

Németország bizonyos fenntartásokkal hozzájárulását jelentette be a francia benemavatókhoz

Madrid, augusztus 18. Az egyre véresebben tomboló spanyol polgárháborúval kapcsolatos nemzetközi légkör feszültsége a mai napon némi enyhülést mutat, amennyiben Németország — bizonyos fenntartásokkal — csatlakozott a franciák által javasolt s a spanyol belügyekbe való benemavatókhoz vonatkozó indítványhoz. A német válaszcikk szövegét még nem tették közzé s így nem lehet tudni, hogy mik azok a fenntartások, amelyekkel a német kormány a benemavatókhoz való csatlakozást vállalja.

E távirat szerint Olaszország sem csatlakozott véglegesen a javaslatokhoz, illetve az olasz kormány is bizonyos fenntartásokat akar alkalmazni a benemavatókhoz való csatlakozás kérdésében.

Hogy Olaszország homályos magatartása a spanyol polgárháborúval kapcsolatban mennyire egy huron pendül a német magatartással, annak legkétségtelenebb jele az a római távirat, amely szerint Ciano olasz külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta Chamberun gróf római francia nagykövetet, akivel behatóan tárgyalt a spanyol benemavatókhoz való csatlakozásról.

A német és olasz magatartással kapcsolatban egyébként a londoni News Chronicle azt a megállapítást teszi, hogy Franciaország nem várhat a végtelenségig Berlin és Róma végleges válaszára és kizárólag az angol kormány támogatását fogja igénybe venni ahhoz, hogy a spanyol kormány helyzetét megkönnyítse. A francia és angol kormányoknak ki kell tűzniök egy bizonyos napot az olasz és német válaszok legkésőbbi terminusát illetőleg s ha addig az időpontig a megfelelő válaszokat nem kapnák meg, úgy nyíltan segítséget fognak nyújtani a madridi kormánynak. A lap szerint ez az egyetlen út a demokrácia megmentésére.

Az angol munkáspárt vezére fegyverszünetet akar kieszközölni

Egyidejű londoni jelentés szerint George Lansbury, az angol munkáspárt parlamenti csoportjának volt elnöke a Times hasábjain tegnap megindító kiáltványban fordult a kormányhoz és az egyházi hatóságokhoz, akiket annak kijelentésére kért fel, hogy az angol kormány kész közbelépni a spanyol polgárháború szembenálló felei között fegyverszünet kötésének kieszközlésére. A fegyverszünet alatt módot nyújtanának a spanyol népek arra, hogy igazi kívánságait kifejezésre juttassa.

az argentinai spanyolok körében a vörös kereszt számára gyűjtöttek.

Egyébként a délamerikai spanyol államok körében is nagy mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a polgárháborúban szemben álló felek között megegyezést hozzanak létre,

A spanyol kormány Genfben viszi a polgárháboru ügyét?

illetőleg fegyverszünetet eszközöljenek ki. Egyidejű buenosayresi jelentés szerint az ottani spanyol nagykövetség 30 ezer pezétát küldött a madridi kormánynak, amit

Párizsi jelentés szerint a Le Figaro című lap azt a szenzációs értesülést közli, hogy a spanyol kormány több jogász tagja a Népszövetség szeptemberi ülészakára Genfben készül. A lap szerint

— a francia és angol kormányok is nyíltan fogják támogatni a törvényes spanyol kormányt.

a spanyol kormány kiküldöttei a Népszövetségi paktum valamelyik, eddig nem közölt paragrafusa alapján a Népszövetség plénuma elé akarják terjeszteni a polgárháboru ügyét

Ez a lépés a valóságban Európa két részre szakadását jelentené s katasztrofális lendülettel vinné az európai emberiséget egy olyan újabb „olimpiád” felé, amelynek keretében a küzdő felek nem a sportból csinálnának nemzetközi eseményeket, hanem a vérontást, a rombolást a civilizáció és kultura teljes lerombolását „emléké” — sporttá.

(Folytatás a 8-ik oldalán.)

A berlini olimpiád lezajlása után kétségtelenül jogosak az aggályok Németország jövődö magatartásával kapcsolatban. Külö-

nösképpen a németországi zsidóság további őrését illetőleg mélyek és komorak ezek az aggályok, de nemzetközi vonatkozásokban sem kevésbé jogosultak, mert hiszen gyakorlatból tudjuk már, hogy valahányszor Németországban az antiszemita hullámok szennyes árja csap fel: egyidejűleg nemzetközi vonatkozásban is valami újabb meglepetés készül, valami újabb robbanás fenyegeti a világot Berlin felől.

Vége a berlini olimpiád s a nagy esemény s a nagy dicsőség után most vészjósló kérdőjelek rajzódnak fel a német és közvetve az olasz fasizmus jövődö útjai elé.

VILÁG TUKRÁ

Nagyhatalmak birkózása a spanyol polgárháboruban

II. Fülöp világbirodalmából, ahol „sohasem ment le a nap”, napjaink Spanyolországára a guineai és rio de oro partrészleteken, valamint a Kanári szigeteken kívül, csak Marokkó északi része maradt meg. Ez a „Marruecos Espanolas”, a morokkó elleni keresztshadjáratokban meghódított parti városaival, a „presidios”-sal együtt féltett darabja az egykori világhatalomnak. 1399-ben foglalták el először a kasztíliaiak Tetuánt és száz év múlva Melilla és Penon de la Gómera is a kezükre került. V. Károly hadjáratai a „barbarezsk államok” ellen a 16. században, O'Donnell marsall 1859—60-as ceutai hódítása, az 1909-es melillai expedíció — mely közvetve az örök lázadó: Francisco Ferrer életébe került — képezik a főbb szemek a támadások ama láncolatában, mely Afrika e forró földjének birtoklásáért századokon át a vörösesiku aranylobogó alatt folyt. Végre is 1912 november 27-én a franciákkal kötött egyezmény értelmében spanyol területnek ismertettek el Afrikának Spanyolországgal szemben fekvő partjai, csak Tangert vették ki egy „regime special” formájában, a marokkói szultán által küldött „kalifa” (helyettes) felségjoga alatt ám a rendfenntartás tisztét itt is a spanyolok szereztek meg.

Tanger külön státusának megalkotásánál már részben megmutatkoztak azok az ellentétek, melyek ma, a felkelők rőt fényénél, az egész világ számára láthatóvá váltak. Nagy-Britannia nem engedhette meg, hogy a Földközi tenger kulcsával, Gibráltárral szemben, e fontos kikötő, melyen egykor a 17. században már lengett angol lobogó spanyol birtokba kerüljön. És mert Franciaország számára még nem volt fontos e kérdés, mert Francia-Afrika összeköttetését az anyaországgal nem érintette, Németország pedig az Agadir-üggyel kapcsolódott és Itáliának sem volt még megfelelő súlya e tájon, az angolok elérték céljukat: Tanger nem lett a spanyoloké. Közmegegyezéssel ideiglenes alkotmányt kapott és köréje egy 15 km-es körzetű nemzetközi zónát hasítottak ki. De a spanyolok nem titkolták, hogy ők e megoldást csak átmenetinek tekintik.

1923-ban, majd 1928-ban megreformálták Tanger statutumait. A törvényhozótestület 4 spanyol, 4 francia, 6 mohamedán 3 zsidó (mozlemek és zsidók általában a franciákkal szavaznak), 3 angol, 3 olasz, 1 amerikai, 1 portugál, 1 holland és 1 belga tagból áll és a bíróság is kevert nemzetiségű európaiakból. Az európai közös kormányzásnak sikerült az idegenek előjogait fenntartani, de a közigazgatás vegyes volta, az érdekellentétek okozta állandó surlódások közepette, permanens politikai és gazdasági zavarok okozójává vált.

Az 1928-as tárgyalásokkal már Itália, melynek Mussolini rezsimje alatt öntudata megnövekedett, jelentősebb szerepet játszott. A Földközi tenger kijáratának e fontos pontjáért vívott csendes harcban Primo de Rivera és Mussolini közös fronton álltak. Fellépésük aláhúzta a tangeri megegyezés ideiglenes jellegét, mely 1923-tól számítva ugyancsak 12 évre szól és 1935 novemberéig fel lehetett mondani.

12 év alatt sok minden történt és sok minden megváltozott a világon. Primo de Rivera, akinek Mussolini volt az eszményképe, 1923-ban és 1926-ban külpolitikailag megegyezett Itáliával és hátát így fedezve, nyíltan kijelentette, hogy Tangernek spanyollá kell lennie, megbukott és bukásában a királyságot is magával rántotta. Mussolini tekintetét kelet felé fordította.

mert Spanyolországban egy Franciaország-gal rokonszenvező köztársasági rezsim vette át a hatalmat.

Itt volt az alkalom, hogy a tangeri aspirációk támogatása fejében Franciaország Spanyolországon át biztosíthassa afrikai haderejének összeköttetését. Herriot 1932 novemberi madridi utazása előkészítette a megállapodást, amit Spanyolország annál is szívesebben vett, mert Tanger a Fez-vasut miatt el van adósodva a „harmadik köztársaságnak.”

Anglia idegessé vált. Eleve vétót emelt a Tarifa és Alcazar Squer közt, a gibraltári szoros vize alatt építendő vasúti alagút terve ellen, majd 1935 elején megállapodott a hatalmakkal, hogy november 22-én konferencia fog összejúni Tanger helyzetének megbeszélésére.

Közben Mussolini Itáliája végrehajtotta az abessziniai párducugrást, mely teljesen lekötötte Anglia figyelmét és amikor 1935 november elején Franciaország, Spanyolország, Itália és Anglia közt megindult az eszmecsere a tangeri statutumok meghosszabbításáról, az olaszok ellen e közepentengeri hatalmak támogatására rászorult Angliának lehetetlen volt státusváltóztatási javaslattal előállnia Franciaországgal és Spanyolországgal szemben. Így utóbbi két hatalom 1935 november 13-án megegyezhetett, hogy a következő 12 évre Spanyolország adja a tangeri adminisztrátort. Anglia pedig, tervétől eltérőleg, nem látta taktilikusnak a szerződés feimondását, mely így 1935 november 16-án automatikusan 1948 májusáig meghosszabbított.

A francia-spanyol egyezmény — melynek egyében lefolyó törvényhozótestületi szavazás ez év májusában spanyol kézbe juttatta a kikötő igazgatását — meghosszabbította tehát Tanger helyzetének bizonytalanságát, nyitott kaput hagyva Spanyolország igényeinek. Anglia nagy vereége volt ez. Mert a hivatalba lépő adminisztrátornak zavargások esetén (ilyenek pedig ez év tavasza óta gyakoriak) jogában áll így spanyol csapatokkal szállatni meg Tangert.

Ez volt a dolog állása július 17-én, mely napon a Kanári szigetek főparancsnoka, Francisco Franco Spanyol-Marokkóba repülve, Jagues ezredes „terciójának”, a spanyol idegenlégiónak élére állt és kibontotta a felkelés zászlaját. A tercio, melynek véres harcait Abd el Krim ellen, a spanyolok egyik legnagyobb regényírója, Ramon J. Senler a „Mágnes”-ben örökítette meg, a magva a spanyolmarokkói haderőnek. A tercio 900 embere és a „reguláris”, közel 20 ezer főnyi sereget reprezentálnak, melyre támaszkodva Franco élet-halál ura a rifkabilok egykori földjén. És most újra felmerül a tangeri kérdés, de most már nemcsak Angliát, de Franciaországot is nyugtalanítja.

Mert Franco napi 15 pezetas zsolddal sorozást rendelt el a benszülöttek között, akiknek felfegyverzését e területen — ahol még élénken emlékeznek Abd-el-Krim tíz év előtti szabadságharcára — a franciák aggodalommal nézik, annál is inkább mert e sorozásoknak a sejkek máris ellenállnak. Franco amellett nem titkolja azt sem, hogy Tangert spanyol örökségnek tekintti. És a felkelés híreire összeült tangeri ellenőrzőbizottság elnöke, Rossi, az olasz konzul, tehát egy oly állam képviselője, melynek közvéleménye a felkelőkkel rokonszenvez.

Anglia dilemmában van: a népfront diadala veszélyeztetné portugáliai befolyását, viszont a felkelők győzelme végeredményben ismét létrehozhatná az olasz-spanyol együttműködést, mely Tangert és Gibraltárt fenyegetné. Angliában már most felvetik a Gibraltár körüli semleges-zóna kibővítésének tervét...

Franciaország még többet kockáztat. Egy új nacionalista Spanyolország — bármilyen francia rezsim esetén is — a mai haditechnika mellett, örök fenyegetése a hadiokokból oly fontos északafrikai összeköttetésnek. A Baleári-szigetek megerősítésével egyidőben határozta el Franciaország tavaly, az Orán melletti Mers-el-Kebiri flottatámpont kiépítését csatahajók és légierők befogadására, megteremtve így Toulon, Bizerta és Ajaccio után negyedik legerősebb földközítengeri kikötőt. Mert a megerősített Baleárokról eredményesen lehetne zavarni az Észak-Afrikából történő csapatszállításokat, sőt a Kanári szigetekről még az Atlanti óceánon folyó is.

Franciaország tehát nemcsak eszmei alapon rokonszenvez inkább a mai spanyol kormányzattal. Am Németország sem csupán eszmei okokból rendelte hadihajóit Spanyol-Marokkó partjaira. Midőn 1905-ben Vilmos császár tangeri beszéde a világháború rémét idézte fel, a Mannesmann cég délmarokkói vaskitermelés szabadsá-

gának kérdése lapult a háttérben. Ma a spanyolmarokkói vasbányák fővevője Németország. A „Minas del Rif” spanyol vasércbányatársulat 1935-ben 940 ezer tonnányi eladásából 430 ezer tonnát Németország vásárolt. És a III. Birodalomnak legalább olyan szüksége van vasra, mint volt a vilmosi Németországnak...

Uj Hitler-életrajz

Szenzációs részletek a Führer ifjúkorából

Egy baloldali német publicista, Konrad Heiden a neve, elkövette jó néhány esztendővel a náciizmus uralomra jutása előtt a híbát, hogy komoly politikai tényezőnek minősítette azt a szedett-vevett társaságot, amelynek élén a rinocerosz ostorral felfegyverzett nagyszáju Hitler ágált. Számot vetve a körülményekkel, nagy jövőt jósolt neki. Ez a felfogása szemelt szurt az elvtársainál, Heiden rossz hírbe keveredett, kételkedni kezdtek az ítélőképességében és némileg az elvültségében is.

Amikor azután kézzel foghatóan, véres huszafatok és halottak, megkoncentrációs táborok, jogfosztások és kulturapusztlás formájában beigazolódtott az igazsága, a közhit átcsapott a másik végletbe, prófétát kezdett szimatolni Heidenben és ő nem is késett előállni a felfogásával. Megírta a harmadik birodalom keletkezésének történetét és ebben a könyvében kitergette az okokat, amelyek a Hitler birodalmát létrehívták. A hibákból, sőt bűnökből tisztas adag a Heiden elvtársaira, a szociáldemokráciára esett ebben a beállításban. Az elpolgárosodásukra, az elméletekbe való begubózásukra, az élet valóságaitól való eltávolodottságukra, nemkülönben az egyéni akcióktól való visszariadásukra, egyáltalán az egyén lebecsülésére, hiszen azt tartották — a gazdasági átalakulás függetlenül az egyéntől és cselekedeteitől szükségképpen be fog következni...

Ez év elején aztán egy Hitler életrajzzal tetézte be a náciizmus vizsgálatát Heiden. Adolf Hitler. Das Zeitalter der Verantwortungstlosigkeit volt a címe és az Uj Kelet annak idején szemelvényvel ismertette.

A könyvnek, mely a zürichi Europa Verlagnál jelent meg, azóta hatalmas sikere volt. Nyolc nyelvre fordították le és a német kiadásból 20.000 példány fogyott el.

Most új kiadás jelent meg belőle, mely sokban különbözik az elsőtől. Heiden átdolgozta a könyvét, kinyesegette belőle a főlős rangokat, megrovódította a szószátyár részleteket és terekek új adatot csatolt hozzá. Mindenekelőtt Hitler családi körülményeit hámozta ki a megkerített okmányok segítségével a mítosz és a pletyka homályából. Teljes világosságban áll előttünk az iskolás-gyermek Hitler és a bécsi menedékhelyeken megbúvó hajótörött és elzülött Hitler alakjára is új fényvilágok hullanak. Sok újat tudunk meg a Hitler kapcsolatairól a zsidókhoz. Kitergetődik előttünk a magánélete. A berlini birodalmi parlament égerséről is sok újat hallunk és drámai részletekben elevenedik meg az 1934 július 30.

A könyvről talán néhány részletének ismertetésével tudjuk a legjellemzőbbet elmondani.

Lássuk például mit tud az iskolásgyerekek Hitlerről? A népiskolában tiszta kitűnő tanuló. De már az első realban fordul a kocka: meg kell ismételnie az osztályt. Később már javult a tanulása, jól tornázik és rajzol, de matematikában meg franciában egyre elégtelen a tudása. A negyedik real első szemeszterében számtan és gyorsírás mellett a német nyelvből is megbukik. A második szemeszterében pedig pótvizsgát kell letennie geometriából. A Hitler Mein Kampfja rózsaszínű ködbe próbálja vonni az iskolás korszakát. A bizonyítványaiából s iskolatársainak emlékezéseiből azonban lényegesen másképp alakul ki, mint aminőt ő próbál elébünk festeni. Nem volt tehetségtelen, de végtelenül lusta. Tudott rajzolni, de a színei diszharmonikusak és hiányzik belőlük a kifejezés ereje. Jó felfogású gyerek, de az agyveleje megtorpan, amikor akár kis akadályt kell leküzdeni, amikor nem elég a fecsegés, hanem konkrétumokkal kell a szellemi erőt beigazolni.

Tanulni nem tudott és nem akart tehát. De épp így képtelen volt a testi munkára is. A Mein Kampf azzal indokolja ezt a dologke-rülését, hogy a munkahelyeken hajbakapott a cudar marxistákkal. De szóról-szóra ugyan ez a mese olvasható a nemzetiszocialista párt tulajdonképpeni alapítójának, D.Feschler lakatosnak emlékeztéseiben is. Hitler egyszerűen kiírta ebből a feledésbe ment füzetkéből a frázisokat. A valóság ezzel szemben a következő: Író akart lenni, nagy nyomorba került, csavarog, koldul, csomagokat hurcol a bécsi nyugati pályaudvar táján, nép-bonyhákból potyaloveket eszik, melegedő

helyeken lapul meg és a meidlingi menedékhely a szállása. Furcsa dolog, de ez az igazság: ezeket a melegedőhelyeket a zsidó Kö-nigsvarter báró pénzéből tartják fenn és a meidlingi Nachtschlucht is zsidó alapítás.

Ebben az alavilágban zsidó barátai is vannak, akikről persze nem beszél ma már többé. Irigyl e korszakában az „En Csillag Anna” nagyszájúságát és maga is reklámtükrökön törte a fejét. Valami kenőcsöt szeretne rátküldeni kereskedőkre, mely megóv telen a kirakattüvegek elhomályosodásától. Be-rtváltatlan ábrázatával, ajándékba kapott szalonkabátjában maga is keleti zsidómódrára néz ki. De ebben az időben nem is fenekedett a zsidók ellen. A családja egykori háziorvos-a is zsidó volt és Hitler halát érzett iránta. Gyakran írt neki, újévre, magafestette ké-peslappal üdvözölte és a hozzáintézett leveleit így írta alá: Ergebenst dankbar Adolf Hitler...

A bányavidéken vérhas-járványtól hullanak a gyermekek

Baia-Marén tizenkét gyermek halt meg egy hét alatt

Baia-Mare, augusztus 18. Az utóbbi hetekben a vérhas járványszerűen ütötte fel fejét a bányavidéken, ahol nagyon sok halálos áldozatot követel. Orvosi körből nyert információink szerint a betegség napról-napra nagyobb méreteket ölt, ami komoly aggodalomra ad okot, mert a múlt héten tizenkét gyermek és egy felnőtt halt meg Baia-Marén járványos betegségben.

A vidéken azonban még veszedelmesebb méretben terjed a járvány, ahol valósággal hullanak a gyermekek.

A vidéki falvakban annál inkább terjed a betegség, mert a lakosság csak a válság beállta után fordul orvoshoz, amikor már sokkal nehezebb a betegség kezelése. A falusiak háziagyógykezeléssel, makkávéval, szerezcsen-dőval, vagy borsos pálinkával igyekeznek megszabadulni a súlyos betegségektől, aminek természetesen katasztrófális következményei vannak.

A járványt valószínűleg a gyümölcs fogyasztása idézi elő, de gyanút kell a víz is, amelyet évtizedek óta nem vizsgáltak meg a bányavárosban.

Baia-Mare, augusztus 18. Az utóbbi hetekben a vérhas járványszerűen ütötte fel fejét a bányavidéken, ahol nagyon sok halálos áldozatot követel. Orvosi körből nyert információink szerint a betegség napról-napra nagyobb méreteket ölt, ami komoly aggodalomra ad okot, mert a múlt héten tizenkét gyermek és egy felnőtt halt meg Baia-Marén járványos betegségben.

orvosilag ajánlva. Huszonhat állam egészségét óvja. Ugyeljen az „OLLA” márkára, ne fogadjon el utáztatokat.

Németország mai urának különös lelke talán a július 30 eseményei világítanak be a legélesebben. A halálba küldött S. A. vezetőket négyesével végzik ki. Fogságba vetett társaik börtönük pinceablakán át nézik végig a kivégzést. A hóhérvilágítvány 5-6 méter távolságból tüzel rájuk. Előbb azonban lerántják róluk az inget és szénnel rajzolják ki a szívük felett a helyett, ahová a pribékeknek célozniuk kell. A golyó borzasan roncslal ebből a közelségből, huszafatokat tép ki a kivégzettek testéből. A fal mögöttük telistele van már emberhussal és vérel. Az ideges résztvevő SS legények rosszul lőnek. Akiiket elvétettek, azokat a vezetőjük lövi közvetlen közelből főbe. És egyre felhangzik a biztató üvöltés: A Führer akarja ezt így. Heil Hitler! Tüzelj!

A tetemeket egy társzekerre hajgálták. Egy mézáróstól rekvirálták és közönségesen husszállításra szolgált...

Azt hiszem, ezek a rövidre fogott részletek eléggé jellemzik Hitlert és eléggé a Heiden róla szóló könyvét. (t. i.)

és egymást követik a házak, amelynek falaira kiragasztották a piros cédulát.

A közegészségügyi hatóságok mindent elkövetnek a járvány megakadályozására.

— A füge — mint orvosság. Már eddig is tudta a tudományos kutatás, hogy nagyon gazdag vitaminokban; ebből a szempontból való bősége egészen kivételes. Most azonban az is feltűnt, hogy azokban az országokban, ahol a füge terem és ahol számít táplálkozási cikk, milyen hosszúéletűek az emberek. Mostanában sokat foglalkoznak egyes élettantudósok azzal, hogy a füge kivonataival kísérletezzenek s máris egy csomó nagyhatású orvosszert sikerült a fügeből kivonni. Gyomorhajók, sőt a rák ellen is. Akad olyan gondolat is, amely a régiek annyit kutatott életelixírjét akarja a füge levében újra felfedezni.

André Maurois: „A halgató Brame ezredes”. Az első regény a skótokról. Ma már legújabb kötetben. Ára 1500. Epeche-kiadás. Kapható minden könyvesboltban.

HAR ZION HAR CARMEL

egyetlen hajójárás, mely palestinai tobogó alatt közeledek Romániá és Palestina között. Rendkívül gyors és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifa:

Har Zion	augusztus 20	Har Carmel	szeptember 10
Har Carmel	augusztus 27	Har Zion	szeptember 17
Har Zion	szeptember 3	Har Carmel	szeptember 24

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

aradeali és banati vezérképvisleténél

Teljeskörű tájékoztatás ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigazgató és ügyvezető igazgató. Casuta Postata 65, Tel. 174. Távirat: Bercovici

Mac

Tatares me

Bucuresti tud.) Rövi volt pénzü párt ilfovi sba beszéd ról. Rendk mondotta alkotmány diktatura kotmányos életben tar murát. A k tamint gaz rozatát kö

— Nem a helyzet a közegees ir kormány tésből, hog a közvélén hitte, hog oradeai m hogy akko pedig csak vetett szá lönbséggel azele hábc tarescu hi már kisikl erők, amel ben ki al szolgájk a maguk mány tek dott, hisz és a parl nyeket se ruhás csa seabadon zik ki az tok támad kat, mind egyszerű p miféle ter radalmi na li törvény politikai j „egy áru büntettne és azt az

— A h való meg ifjúságba dát és a vére irán a paranc számot m szül? Ne egy épüle épületéből mak, azze állam ala rácia hel Madge törő jobb kell tulzo alakulato ágszolgá a kormár tében a be a köz ígagszsz nem voln tatórikus

Kifejtt kus párt most öb előretöré cióról hangsuly a francio mány a együttm vésztésmé gitáció védelmi

Madgearu szenzációs beszédben leplezi le a jobboldali pártok készülődését

Tatarescu kormánya kiengedte a kezéből az eszközül felhasznált jobboldali csoportokat, melyek most már saját céljaik felé törnek. Mi a kisebbségi kérdés megoldása

Bucuresti, augusztus 18. (Az Uj Kelet tud.) Röviden megírtuk, hogy Madgearu volt pénzügyminiszter a nemzeti parasztpárt ilfovi tagozatának vasárnapi gyűlésén beszédet mondott a politikai helyzetéről. Rendkívül érdekes fejtegetéseiben elmondotta Madgearu, hogy három éve az alkotmányos kormányozás korát éljük, a gyáva diktatura idejét, mely a látszat szerint alkotmányosan kormányoz, de ugyanakkor életben tartja az ostromállapotot és a cenzúrát. A kormány kül- és belpolitikai, valamint gazdasági téren a hibák hosszú sorozatát követte el.

A kormány nem tartja a gyepőt

Nem lehet csodálkozni azon, hogy ez a helyzet kedvező hangulatot teremt a szélsőséges irányzatok számára, amelyeket a kormány módszeresen támogat megfélemlítésből, hogy egyéb problémákról terelje el a közvélemény figyelmét. Tatarescu azt hitte, hogy megtudja ismételni az 1927-es oradeai metódusokat, elfelejtette azonban, hogy akkor Bratianu Inel volt a vezér, ő pedig csak egyszerű végrehajtó. De nem vetett számot a körülmények közötti különbséggel ma, amikor az általános örület szele háborus veszedelemmel fenyeget. Tatarescu hibája nyilvánvaló. A gyepő most már kisklott a kormány kezéből. Azok az erők, amelyeket a kormány a maga érdekében ki akart használni, saját céljaikat szolgálják. Igénybe veszik a kormányt, de a maguk célkitűzéseik felé törnek. A kormány tekintélye teljesen szétforgácsolt, hiszen a kormány által betervezett és a parlament által megszavazott törvényeket sem tartotta tiszteletben. Egyenruhás csapatok katonai fegyelem alatt szabadon működnek és az erők székre képezik ki az ifjúságot. Felfegyverzett csapatok támadnak meg a fővárosban polgárokat, minden megtorlás nélkül. Egyrészt egyszerű politikai ügyeket, amelyeket semmiféle terror nem követ, lázadónak és forradalminak tekintenek és ezeket rendkívüli törvényekkel büntetik, ugyanakkor olyan politikai büntetést, amely elkövetői szerint „egy áruló megbüntetése” volt, egyszerű büntetnek minősít az igazságügyminiszter és azt az esküdtsek elé utalja.

Allamosiny készül

A hatósági tekintélynek ilyen nyilvánvaló megalázása mellett érthető, hogy az ifjúságban az erőszak iskolája vág barázdát és az alkotmányosság megsemmisítésére irányuló erők harcossan készülnek fel a parancsuralom kivívására. *Ki nem vet számot ma már azzal, hogy allamosiny készül? Nemcsak egy táborból és nemcsak egy épületből, hanem több táborból és több épületből indulnak ki azonos célú mozgalmak, azzal a céllal, hogy aláássák a román állam alapjait és az alkotmányos demokrácia helyébe a diktatúrát állítsák.*

Madgearu hangsúlyozta, hogy az előretörő jobboldal nagy lendülete mellett sem kell túlzott képzeteket alkotni a jobboldali alakulatok tényleges erőiről. „Ha az igazságszolgáltatás megtenné kötelességét, ha a kormány okkult bátorításának következtében a szélsőségesek nem hatoltak volna be a közigazgatásba, csendőrségbe, sőt az igazságszolgáltatásba és a hadseregbe is, nem volna semmi alapunk rá, hogy a diktatórikus kaland veszélyétől féljünk.

A demokrácia öngyilkossága

Kifejtette Madgearu, hogy a demokratikus pártok öngyilkosságot követnek el, ha most ölhetett kezekkel türik a jobboldal előretörését. Majd a külpolitikai orientációról beszélt Madgearu és erőteljesen hangsúlyozta ki, hogy Romániát egyedül a francia orientáció mentheti meg. A kormány a jobboldali csoportokkal való titkos együttműködéssel megingatta állandó szövetségi bizalmát. Az állandó németbarát agitáció egyenesen az ország határainak védelmi érdekei ellen szólal.

A revizionista veszedelemről beszélt ezután Madgearu, majd a jobboldali irányzatokat analizálta. Előbb Vaidáról, majd Gogáról és Cuzáról beszélt, végül a Totul pentru Tara szervezetet emlegette. Összegezve ismertette ezeknek a mozgalmaknak társadalmi és gazdasági okait.

— Tagadhatatlan, hogy a háboru utáni körülmények megteremtették a lehetőséget az efajta mozgalmak kifejlődésének. A kisajátítás, az infláció és defláció, valamint a Bratianu Vintila féle általános pénzügyi politika következtében a földbirtokos és középosztály tönkrement és egyéb széles polgári rétegek is elszegényedtek. Ugyanakkor az ország határain belül élő négy-millió kisebbségnek és ebből szinte egy-millió zsidónak a jelenléte, valamint az a körülmény, hogy ezek a városok és nagyobb falvak gazdasági erőinek jelentékeny részét tartják kezükben, könnyű agitációs területet biztosított a mostoha soru elszegényedett román polgárság számára, bár semmilyen tendencia, hanem csak a gazdasági körülmények összjátéka tette őket szegényekké.

Irányított gazdaságot!

Nyilvánvaló, mindenki megéri annak szükségességét, hogy minél hamarabb a románok számára billenjen a gazdasági pozíciókban való elhelyezkedés mérlege. Meg lehet azonban ezt a problémát egyik napról a másikra törvénnyel, vagy erőszakkal oldani? A gazdasági élet romani-

zálása szükségessé teszi a tőke és a személyzet romanizálását, kezdve a vállalkozón és végezve a munkással. A kapitalista polgári társadalom rendjében, mely a magántulajdon tiszteletben tartásának alapján áll, a magánvállalatokba fektetett tőkének romanizálása csak evolúció útján érhető el. Ez azonban szükségessé teszi megfelelő román tőke létezését. Nincsenek talán már tapasztalataink? Vajjon nem kísérelte-e meg Bratianu Vintila 1922 és 1926 között a transilvániai kisebbségi ipar nacionalizálását? És milyen eredménnyel? Tönkretette a román bankokat és betéteseit, és óriási összegekkel károsította meg az államot, de a vállalatok mégis idegenek maradtak.

Az a hitünk, hogy ez az út alapvetően hibás. Meg kell teremtenünk a román tőkét egyetlen lehetséges úton: növelnünk kell az egyetlen román kézben lévő termelési ág jövedelmét: a mezőgazdaságot. Másodsorban támogatnunk kell a román kisipart és kereskedelmet. Harmadsorban a központi hitelszervezet és a többi nagy gazdasági egységek irányítása alá kell helyezni az országot, olyan mértékben, amely nem sérti a magánforgalom elvét, hogy az egész nemzetgazdaság az állam irányítása alatt álljon. Ha pedig azt akarjuk, hogy gyorsítsuk az átalakulást ezt a tempóját, nincs más hátra, mint államosítani bizonyos gazdasági ágakat. Ami pedig a személyzet kicserélésének kérdését illeti, az tisztára nemzeti nevelés kérdése.

Elhalasztják a Népszövetség szeptemberi ülészakát?

Genf, augusztus 18. (Rador.) Népszövetségi körökben arról beszélnek, hogy a szeptember 18-ra összehívott ülészakát elhalasztják. A hírt kapcsolatba hozzák Avenol népszövetségi titkárnak Londonba érkezésével.

Egyidejű párizsi jelentés szerint Vansit-

tart külügyi államtitkár Párizsba érkezett, utban Bretagne felé, ahol szabadságát fogja tölteni. Vansitart felkereste Delbost a külügyminisztériumban és közölte vele, milyen benyomásokat szerzett berlini útja alkalmával és miről tárgyalt Hitlerrel, valamint a német kormány többi tagjával.

A zsidó világkongresszus a zsidó kisebbségi jogokért és a németországi menekültekért

A kongresszus által elfogadott határozati javaslatok

Genf, augusztus 18. Kiküldött munkatársunk késve érkezett jelentése alapján ismertettük az alábbiakban a genfi kongresszus utolsó ülésének határozatait, amelyekről egyébként már röviden beszámoltunk. Külön határozati javaslatban foglalkozott a kongresszus a kisebbségi védelem ügyével. Ebben a határozatban hangsúlyozza, hogy a kisebbségi védelem nemcsak

az egyes országok belső békéjének, hanem a világbékének is egyik előfeltétele. A Népszövetség egyes államokban magára vállalta a kisebbségi védelem garانتálását, míg azon államokkal szemben, amelyek nem vállaltak speciális kötelezettségeket a kisebbségeket illetően, a Népszövetség közgyűlése 1922 szeptember 21-én határozati javaslatban fejezte ki azon reményét,

A technika csodája! A technika csodája!

Kérje mindenütt az utolsó sláger

ENERGIE

A pengő a piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték illusztrált.

— A jobboldali pártok különböző fantasztikus programokat állítanak össze így többek között Cuzáé volt az a szenzációs ötlet, hogy Madagaskarba telepítsék a zsidókat. Erőszakkal távolítsuk el őket? Ki fogadja be őket? Mi nem vagyunk olyan helyzetben, mint Németország, nincsenek oly biztos határaink, nem képviselünk olyan nagy gazdasági és politikai erőt, hogy lemásolhassuk a hitlerista módszereket. És ha el is fogadjuk azt az abszurdumot, hogy százezer zsidót kikergessünk, boldoggá tesszük-e az országot, amelyben még mindig 3 millió 900 ezer kisebbségi marad? A románok így fognak eljutni a románok Romániájához?

Ezek után Madgearu részletesen ismertette a nemzeti parasztpárt „paraszt állam” programját, a nemzeti parasztpárt ellenmozgalmát a jobboldaliakkal szemben, ebben a harcban a nemzeti parasztpárt gárdájának szerepét, majd a párt mellett kitartásra szólította fel a hallgatóságot.

hogy a felekezeti és népi kisebbségek iránt ugyanolyan igazságosságot és türelmességet fognak tanúsítani, ami a szerződésükben és a népszövetségi tanács által fogadott alapelvekben lefektetett szellemnek megfelel. E határozati javaslatot a népszövetségi közgyűlés 1933 október 11-i ülésén is megújította, mely szerint Németország kivételével a Népszövetség összes tagállamai magukévá teszik az 1922-ben elfogadott népszövetségi határozatot. A kongresszus ennek alapján a Népszövetséghez és a civilizált világ lelkiismeretéhez fordul, hogy szerezzen gyakorlati érvényt minden országban a kisebbségi védelemnek a Népszövetség által vállalt morális kötelezettségek szellemében.

A német menekültek ügye

A németországi menekültekről szóló határozati javaslatban a kongresszus köszönetet mond a Népszövetségnek a menekültügyi hivatal felállításáért, mely a menekültek jogi és politikai helyzetének szabályozására vállalkozott és ama reményének ad kifejezést, hogy a Népszövetség szeptemberi közgyűlésén a kormányok képviselői megfelelő módon fogják rendezni a menekültek ügyét. Megállapítja, hogy a németországi menekültek ideiglenes statútuma, amelyet 1936 július 4-én fogadott el a Népszövetség tanácsa, már pusztá tényenél fogva is haladást jelent az előbbi állapotokkal szemben, amikor is teljes jogtalanságban éltek a menekültek, ez a statútum azonban távolról sem elégíti ki az adott szükségleteket. A kongresszus ezért felhatalmazza a központi végrehajtóbizottságot, hogy tárgyalásokat folytasson a Népszövetséggel az ideiglenes statútum jobbáttele érdekében. Hangsúlyozza, hogy mindaddig, amíg nem rendezik a menekültek munkára való jogosultságának kérdését, elképzelhetetlen a menekültügyi kérdés megoldása. A kongresszus ezért követeli a menekültek munkajogának elismerését az összes országokban. A kongresszus kéri az összes államok kormányait és törvényhozó testületeit, hogy ne türik a Harmadik Birodalom fajtörvényeinek alkalmazását országaikban. Ezek a törvények nemcsak a menekülteket korlátozza cselekvési szabadságukban, hanem arra kényszeríti az összes országok zsidó és nemzsidó lakosságát, hogy a Harmadik Birodalom fajpolitikai diktatúrnának rendeljék alá magukat.

Milliókat nem,

de 400 értékes, gyönyörű berendezési tárgyat nyerhet

a cluji Zsidókórház tárgysorsjátékán

Egy sorjegy ára 50 lej. Sorjegyek megrendelhetők a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nél Cluj, Piața Unirii 20. Árnyítás az ország összes jelentősebb városaiban. Ha Zsidókórház sorjegyet vásárol, segít beteg és ápolásra szoruló embertársain.

SPORT

Szép eredmények és rekordok az országos uszóbajnokság második napján

Eforia, augusztus 18. Az országos uszóbajnokságok második napjának eredményei: 200 m férfi gyors: 1. Kelemen CST 2:28.3 országos rekord, (régi 2:30), 2. Bohunitzki ILSA 2:28.8, 3. Püllöck ILSA 2:30.6 p. 200 m női gyors: 1. Balló U 3:27.8 p, 2. Orosz U 3:40.6 p, 3. Grünfeld Macabi Tg.-Mures 3:41.6 p. 200 m férfi mell: 1. Aranyosy Ferar 3:03.8 p, orsz. rek. (régi 3:05.6 p), 2. Fischer ILSA 3:08.1 p, 3. Dante Gherman CFR 3:09 p. 100 m női mell: 1. Orosz U 1:40 p, 2. Perjaki CST 1:42.3 p, 3. Szatmári CST 1:43.1 p. 1500 m férfi gyors: 1. Daróczy CST 23:41.8 p, 2. Bundialek CAC 24:20 p, 3. Vancea CST

26:00 p. 100 m férfi gyors: 1. Bohunitzki ILSA 1:04.2 p, 2. Tóth CST 1:04.9 p, 3. Slavescu Viforul Dacia 1:09 p. 50 m női gyors: 1. Balló U 44.7 p, 2. Orosz U, 3. Bereczki CAC. 3x100 m vegyesstafféta: 1 (ILSA (Fischer, Sztojadinovics, Püllöck) 3:52.5 p orsz. rek. (régi 3:56.3 p), 2. CAC Cluj, 3. CST. 450 m női gyorsstafféta: 1. ILSA Leibovits, Rafael, Sallai, Spiegel) 2:41.7 p, 2. CST 2:45.6 p, 3. U Cluj 2:46.3 p. Müügrás: 1. Lascu CFR 132.18 p, 2. Hankó U 113.00 p, 3. Petrescu ASFC. 50 m férfi gyors: 1. Püllöck ILSA 28 mp, 2. Békéssy CST 28.2 mp.

Az Ivria nyerte a brasovi munkás-sportegyesület jubileumi futball-tornáját

Brasov, aug. 18. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnap röviden közöltük, a BMTE 15 éves fennállása alkalmából jubileumi futballtornát rendezett, amelyet az Ivria csapata nyert meg. A tornán résztvettek: BMTE, Astra Brasov, SzMTE Sf. Gheorghe és Ivria. A torna részletes eredményei a következők:

Ivria—SzMTE 2:1 (1:1). A sf.-Gheorgheni csapat jól tartotta magát. Az Ivria a második félidőben csak megfeszítette erővel tudta legyűrni. A vezető gólt a sf.-gheorgheni csapat szerzi meg Geró révén, az Ivria azonban 11-esből (Fried I.) egyenlít, majd Lieberman 20 méteres remek lövéssel a győztes gólt lövi.

BMTE—ASTRA 1:0 (0:0). Oldboy mérkőzés. Az egyetlen gólt Beke lötte.

Ivria—BMTE 4:1 (2:1). A torna döntője. Bregjei meglepően frissen mozogtak.

Ezután következett a jubileumi torna döntője, amelyet kis ünneplésszerűség előzött meg. A tornában résztvevők vezetőik mellett felsorakoznak a pályán, zászlót cserélnek, majd üdvözlőbeszédet hangzanak el. Kiszeli

főtájkár üdvözi a csapatokat, majd Radó Miklós az Ivria érdeműs elnöke mond üdvözlő beszédet. Utána a SzMTE és az Astra vezetői beszélnek.

Ivria—BMTE 4:1 (2:1). A torna döntője. Az Ivria Grósz középcsatár irányításával szebbnél-szebb akciókkal veszélyeztet. Az Ivria vezetőgőljára a munkáscsapat nem egészen jogos 11-esből egyenlít. Grósz 2:1-re javít, majd az eredmény 3:1 lesz az Ivria javára, végül is a mérkőzést 4:1 arányban az Ivria biztosan nyeri.

A mérkőzés után az Ivria játékosai megkapták a jubiláló egyesület ezüst érméit.

F. J.

Hazajárték a román olimpiikonok. Bucurestből jelentik: Ma délelőtt hazaértek a fővárosba a berlini olimpiai játékon résztvevő összes román versenyzők. A versenyzőket nem részesítették ünnepélyes fogadtatásban.

Fuziónál a Chinézul és ILSA. Timisoara-ról jelentik: Sportkörökben befejezett ténynek tudják, hogy a Chinézul és ILSA fuziónálnak. A döntő szót az egyesülés kérdésében az augusztus 20-ra összehívott közgyűlés fogja kimondani. Az egyesülés után az új egyesület igen erős labdarugóegyesület fog a Nemzeti Bajnokságban szerepelni.

Tagjai kollektív biztosítását készíti elő a cluji Kereskedők Tanácsa

A Sfatul Negustoresc cluji választmánya, Comsa Jonel szenátor elnök vezetése alatt fontos ülést tartott, amelyen Comsa elnök és Grig. Romanovici vezértitkár beszámoltak a tagok kollektív biztosítási ügyének előkészítő munkájáról, amely az ajánlatok kiegészítésének beérkezése után, a legközelebbi választmányi ülésen kerül határozathozatalra. Ez után a vezetőség beszámolt a fűszerkiskereskedőknek a liszt regiszter vezetése alól való mentesítése, valamint az érdekelt kiskereskedőknek a pamutfonal, stb. felemelt fogyasztási adó-többlete fizetésének kötelezettsége alól mentesítése ügyében, a Kereskedelmi és Iparkamarával történt együttes, eredményes közbenjárásáról.

A repülőbéllyegeknél a hirdetésekkel való alkalmazására vonatkozó rendelettel kapcsolatban a választmány kérni fogja, hogy a repülő-alap központi bizottságába egy kereskedő is neveztesse ki, szakszertű felvilágosítások megadása végett. — Az adófelülvizések ügyében, tekintettel a folytonos panaszokra, hogy késedelemesen és sok utánjárás után intézettek csak el, közben fog járnai, méltányosabb és gyorsabb elintézésük érdekében. — Foglalkozott a választmány a betegsegélyző pénztár elleni panaszokkal is és azok orvoslásának érdekében a Kereskedelmi Kamarával együtt fog akciókat indítani.

Róza Mór alelnöknek az érdekelt kartársak megbízásából tett javaslata alapján a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Grig. Romanovici vezértitkárnak az adófellebbezési bizottságban a kereskedők jogos érdekei védelmében kifejtett eredményes munkájáért.

A Választmány tudomásul véve, hogy a Kereskedelmi és Iparkamarai választások f. é. okt. 1-én tartatnak meg, elhatározta, hogy — mint a múltban — úgy ez alkalommal is szoridarisan megy a választásokba, hogy a Kamara vezetésebe bevigye a kereskedelmi érdekek védelmére hivatott és eddigi munkásságuk révén is arra érdemes vezető tagjait a kereskedelmi életnek. Végül a választmány elhatározta, hogy a tagok kellő informálása végett újból rendszeresen megjeleníti a múlt években oly sok hasznos értesítéssel szolgált „Közönlöny”.

300 millió lej értékű váltót hajtának be közadók módjára Ardeal területén

Korábban közöltük, hogy a pénzügyminisztérium rendelete szerint a pénzügyigazgatóságok közadók módjára fogják behajtani mindazokat a váltókat, amelyeket az 1929 évi stabilizációs törvény alapján a kincstár immobil váltóstockok címén az egyes kereskedelmi vállalatoktól és bankoktól átvett és amelyeket az utépitési kölcsön fejében a Banca Nationalára ruházott át. Erdemesnek tartjuk közölni, hogy Ardeal területén az így átvett és most adóhivatali módszerrel behajtandó váltóstockok a következő tételekből tevődik össze: Banca Agrara Cluj 110 millió lej, Banca Albina cluji fiókja 2,225,000 lej, Banca Generala cluji fiókja 1,250,000 lej, Banca Centrala Cluj 27,000,000 lej, Intreprinderile Foristere Romane 18,500,000 lej, Locuinta Functionarilor Cluj 600 ezer lej, Forestiera Alba-Iulia 2,000,000 lej, Banca Izvorul Alba-Iulia 2,000,000 lej, Banca Victoria Arad 10,000,000 lej, Banca Romaneasca aradi fiókja 2134,000 lej Banca Cetatea Brasov 53,000,000 lej, Banca Albina brasovi fiókja 600,000 lej, Banca Oravitana Oravita 550,000 lej, Banca Bihoreana Oradea 10,000,000 lej, Banca Albina Sibiu 9,083,000 lej, Casa de Pastrare Saliste 3,384,000 lej, Fundatia Gojdu Sibiu 1 millió lej, Ferro Agricola Sibiu 380 ezer lej, Banca Albina sigoaroi fiókja 1 millió 770 ezer lej, Banca Patria Blaj 3 millió lej, I. Prescura Sighisoara 823 ezer lej, Banca Centrala Banateana Timisoara egy millió 120 ezer lej, Bancile Banatene Unite Timisoara 2,049 lej, Iparkamara Timisoara 2,900,000 lej, Banca Timisiana Timisoara 35 millió lej. Az összes ardeali átvett immobil váltóstockok 300,475,000 lejre rug.

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten tartott volt, bár a forgalom szűk keretek között mozgott. A fixkamatozású papírok piacán az árfolyamok tartottak, nagyobb forgalom csak a kisajátítási kötvényekben alakult ki arra a hírre, hogy a kormány meg fogja engedni a földreform során földhöz jutott kisgazdáknak, hogy az esedékes megváltási árat kisajátítási kötvényekkel fizessék névértéken. E hír hatása alatt a vidékről nagy vételi megbízások voltak, viszont két tőzsdéi tőkés csoport ugyanakkor nagy tételekkel jelentkeztél eladóként. Így a Renta Impropriariar ardfolyama alig változott és a hét végén 43½ volt, míg a Renta Impropriariar örökjradék ardfolyama 43 maradt. A Stabilizarea 42.25-re emelkedett, a Desvoltoarea változatlanul 32, az 1933. évi renta, 43½, az Inzestrarea kötvény nagy cimletel 57 százaléka, a kis cimletel 51, az adóban 31½, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 26.75. A bankrésztvények tartottak. Változatlan a Banca Nationala 4400 lejes, a Comro 125 lejes, a Credit Roman 210 lejes ardfolyama, a Romaneasca 5 lejjel 280 lejre, a Credit Industrial 5 lejjel 565 lejre javult.

A biztosítási papírok üzletelének, változatlan árfolyamokkal, A Dacia-Romania 4300 lej, a Generala 1150 lej, az Agricola-Fonciera 230 lej, a Nationala 200 lej. A petróleumrésztvények javultak. Változatlan az Astra-Romana 745 lejes ardfolyama, a Steaua-Romana 10 lejjel 360 lejre, a Concordia 10 lejjel 380 lejre, a Credit Minier 8 lejjel 238 lejre, a Redeventa 10 lejjel 145 lejre javult. Az ipari résztvények hullámzóak. Változatlan a Resita 445 lejes ardfolyama, a S. T. B. 15 lejjel 1330 lejre, a Letea 5 lejjel 665 lejre javult, a Mica 5 lejjel 1265 lejre lanyhult.

A szakképzettség minősítő bizottságok. A szakképzetési és mesterségek gyakorlásáról szóló törvényhez csatolt kimutatás felsorolja mindazon mesterségeket, melyek képzéséhez vannak kötve. Ennek a törvénynek 115. szakasza pedig megengedte vizsgáló bizottságok alakítását írja elő, melyek a munkakamarák és ezek fiókjai mellett működnek és az inasok és munkások megvizsgálásával, valamint a szakmai képzetési szülő könyvek kiadásával vannak megbízva. A bizottságok alakítása szakmai csoportonként történik és a munkügyi minisztériumnak a Monitorul Oficial 1936 augusztus 7-én megjelent 182. számában közzétett határozata megállapítja ezeket a csoportokat.

— Csak három kilónál nagyobb kenyereket süthetnek magánosoknak a pékek. A központi buzaértékesítő hivatal rendeletet adott ki, mely szerint a pékek csak három kilogrammál súlyosabb kenyerek sütését fogadják el magánosoktól sütésre. Ezek után kenyérbéllyegeket alkalmazni nem kell ugyan, de ilyen kenyeret csak akkor süthetnek, ha a liszt kereskedelmi malomból származik, ahol tehát az illetéket már lerótták. Tilos tehát a pékeknek parasztmalmokból származó lisztből magánosok részére kenyeret sütni.

Szeptember elsejétől 3000 lej a buza kiviteli prémiuma. A központi buzaértékesítő hivatal legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy az exportbuza kiviteli prémiumát szeptember elsejétől 3000 lejben állapítja meg, az eddigi vagononként 10,000 lejes prémiummal szemben.

A timisoarai kóser internátusban

nyilvánosjogi fiuliceummal és felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatos

az évi ellátási díj igen mérsékelt, mind az öt-, mind a kétágyas szobában lakók részére. Az I. oszt. tanulók részére a felvételi vizsgálat szept. 3-án. Prospektust küld az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődött a harmadik negyedévi importkvóták kiosztása

Kontingentálási legfőbb bizottságunk befejezte a II. negyedévi kvóták kiadását és egyben megkezdte a III. negyedévi kvótáknak az I. negyedévi kvóták arányában való kiosztását is.

A kvótaemelési kérések elintézését természetesen ebben a negyedévben is csak a rendes kvóták kiosztása után fogja elintézni a bizottság, amely azonban a kérések beadási idejének szeptember végéig való meghosszabbítása által alkalmas akar az érdekelteknek adni arra is, hogy kvótaemelési kéréseiket is egész a negyedév végéig beadhassák.

Itt kell megemlítenünk, hogy az osztrák-magyar bank végleges lelikvidálásának eredményeképpen Ausztria most fizet ki kb. 100 millió lej értékű likvidációs tartozást. Minthogy ezt a teljesítést Ausztria csak suprakvótás ipari áruban hajlandó most végezni, kormányunk többrendbeli behozatali cikkre is kvótájuk arányában kijáró suprakvótákat ad Ausztriából mind azoknak az igazolt importőröknek, akik a rendes behozatalt, illetve kontingentálási taxákon felül egy 5 százalékos ad-valorem taxát is befizetnek a pénzügyminisztérium javára.

Aki meg akarja ismerni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpelkor — Rachel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyletek husznál több példány megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézi az Uj Kelet könyvosztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Fejlődik a turisztikai hivatal — csökken az idegenforgalom Romániában...

Miért mennek el és miért nem jönnek az idegenek

Bucuresti, augusztus 18. A nemzeti turisztikai hivatal büszke kommunikékben jelenti, hogy nap-nap után tömegével érkeznek az országba a külföldi milliósok és milliárdosok. Hol vasuton, hol hajón érkeznek. Igaz, hogy nem maradnak sokáig nálunk, egy-két nappal is beérik néha és igaz, hogy milliárdjaikat, sőt millióikat sem hagyják nálunk. A lényeges az, hogy itt jártak és itthagyták az illuziót, hogy az idegenforgalom szaporítja az ország vagyonát.

Milliómos invázió Romániában

Antonescu pénzügyminisztert természetesen közelről érdekli ez a kérdés. A kincstárnok Sinaian összeakadt Sergiu Dimitriu belügyi államtitkárral, a turisztikai hivatal vezetőjével, mire megkérdezte:

— Mi van ezzel a milliómos invázióval?

— A turisztikai hivatal műve excellenciás barátom... dolgozunk, dolgozunk...

— Nagyon jó, és nagyon érdekes, de hát honnan tudjátok ti, hogy ezek a turisták milliómosok? Belenéztek a pénztárcájukba, vagy talán külön levélben írták meg a turisztikai hivatalnak? Vagy talán az utlevélükben van feltüntetve foglalkozásuk?

— Ezt sem! De ha valaki Amerikából egy óceánjáró gőzös második, sőt első osztályán látogat el Bucurestibe, ebben a kánuklában, az csak milliómos lehet, pláne ha megmondjuk, hogy 7000 dollár nálunk már egy egész millió...

— Ilyen számítással tényleg neked van igazad — adta meg magát a pénzügyminiszter.

Csakugyan egy adott pillanatban azonnal vettük magunkat észre, hogy egyre több idegen látogatja fűrdőhelyeinket. Talán az is hozzájárult ehhez, hogy a hazárdjátékok eltűlése következtében, az asszonyok szívesen csalják ide férjüket. Nálunk nem veszíthetik el a ruletten nyaralási költségeiket.

A tábor és a szunyogok

A Fekete tenger partja például igazi nemzetközi fűrdő képét mutatta. Mig egy szép napon kiderült, hogy az idegenforgalomnak komoly ellenségei vannak. Mint ismeretes Carmen Sylvan egy szélsőjobboldali szervezett nyári tábort állított fel. A légionáriusok jobb híján belekötöttek egy csehszlovák kiránduló-társaságba. Az özszeítőközésnek mindkét oldalról több sebesültje volt. A csehszlovákok felszedték sátorfájukat és átmentek a bulgáriai Várnába. Utánuk a többi idegenek is.

Úres szobák

Egy nagy hotelrészlet tulajdonosa panaszkodott is hogy három hoteljének majd nem 200 szobájából csak 38 van kiadva. Panaszát így fejezte be:

— Itt volt elsősorban a légionárius tábor, de itt voltak a szunyogok is. A látogatók 10 százaléka maláriát vitt haza.

Nem csoda tehát, ha soha még annyi utlevelet nem bocsátottak ki, mint az új turisztikai hivatal rendszere alatt. A polgárok egyrésze külföldre menekül a táborok, szunyogok, a borszéki szakállhuzgálók és a brasovi szobaárak elől...

Az ilfovi és más hadkiegészítőknél, a pénzügyigazgatóságoknál, az ügyészségnél tömegesen várnak a szükséges bizonyítványokra. Mindezek és még sok más. Senki sem hagyja magát elriasztani az utlevél-szerzés nehézségeitől.

Huszezer román állampolgár érkezett eddig Várnába s majdnem ugyanannyi Karlsbadba. Azért csak ennyien, mert az utlevélkészítő hivatalok képtelenek voltak minden igénytől kielégíteni. Sokan utaztak ki a berlini olimpiászra s más külföldi fűrdő és üdülőhelyekre.

Az egyik bucuresti lap hirdetését közöl, mely szerint 4850 lejért bárki Konstantinápolyba és Athénbe utazhat s 13 napot tölthet a két városban. Másik hirdetés 15 ezer lejért elviszi az embert a Dalmát ten-

gerpartra, Raguzába, Montenegróba. Ezen összegek mindennemű költséget fedeznek, étkezést, szállást, uti- és egyéb költségeket.

És az emberek özönlnek külföldre. Hogyne özönlének, amikor a maláriás Mamaian, Eforian és Carmen Sylvan csak a szoba kerül 6000 lejbe. És milyen szobal!

A turisztikai hivatal intézkedik

Igaz, hogy a turisztikai hivatal elhatározta, hogy rendet teremt az árak és egyéb idegenforgalmi akadályok terén. És elhatározta, hogy szabadtéri hangversenyeket rendez Sinaian, óriásméretű víziünnepélyeket Constantan, nemzetközi uszóversenyeket Tusnadon, stb.

Ezideig azonban még nem került sor ezekre a dolgokra.

Ezideig a turisztikai hivatal csupán pár millió lejt inkasszált az utlevelekre kivett 500 lejes illetékekből és egyéb adókból.

Ezek a milliók személyzeti fizetésekre mentek el.

A turisztikai hivatal oly nagyra nőtt, hogy az idegenforgalom alig látszik tőle. Igaz viszont, hogy a hivatalban példás rend és fegyelem uralkodik. Gyönyörködni lehet benne, akár az ország természeti szépségeiben.

Az 500 lejes túllétekért ennél többet nem kívánhatunk. (—del)

Danila Constantin vigéc lett és antiszemizmusból utazik

A volt borsai agitátor furcsa látogatása Satu-Maren

Satumare, aug. 18. (Az Uj Kelet tud.) A kereskedelmi utazók tisztos és nyomorgó kasztja új egyénnel gazdagodott. Ami pedig nem volna nagy dolog a mai krízises világban, amikor egykori gyárosok kénytelenek felcserélni a kényelmes iroda fotójét a Pullmann kocsi harmadosztályú faülésével. Ez az eset, amelyről itt szó van, mégis különös említést érdemel. Az utazót ugyanis Danila Constantinnak hívják. Nem tévedés. Danila Constantin, ugyanez a Danila, akit a borsai rémnapok történetéből ismerünk. Az egykori agitátor, aki a véres és lángoló napok után békésen visszavonult, önmagával való meghasonlásról adott az Uj Keletnek nyilatkozatot és kijelentette, hogy csalódott első szerelmében, az antiszemizmusból.

De — „ont revient toujours“. Danila a vigéci mesterségen keresztül visszajutott első szerelméhez. Tegnap szerencsétlenül Satmar városát, amelynek az a nevezetessége, hogy nagyon szegény város és emellett sok zsidó is lakik benne. Danila Constantin, mint a bucuresti Socec cég utazója szerepelt a városban és főleg zsidó kereskedőket keresett fel.

Egy nagyobb fűszerüzletbe azzal állított

be, hogy csak prima minőségű árut tart és kizárólag külföldi terméket. Ami főleg a dícséretes dolog szélsőségesen nemzeti érzésű agitátor részéről. A kereskedő felvilágosította Danilát, hogy a bemutatott áru egyáltalában nem jobb minőségű, mint a belföldi termékek. Ezután Danila olyan fantasztikus olcsó áron ajánlott ceruzanéműket, hogy a kereskedő hajlandó volt rendelni belőlük. Erre aztán Danila kijelentette, hogy a megrendelő fizetését a szállodában fejeztette.

Nyilvánvaló volt tehát, hogy Danila ebből az áruból nem akar eladni a nagykereskedőnek. Ezzel szemben hosszabb előadásban közölte világnézetét a kereskedővel, aki erre rövidesen kiutasította üzletéből Danilát. Még néhány üzletet felkeresett a „vigéc“ és főleg zsidókat. Ugyilátszik antiszemizmusról akarta megtanítani őket, mert árut nem adott el senkinek. A kereskedők pedig makacsok. Azt állítják, ők már régen tudják, hogy mi az antiszemizmus a saját bőrükön. Felvilágosításokra nincsen szükségük.

Danila végül elutazott Satmarról anélkül, hogy bárki is tudná, vajjon tulajdonképpen mi célja volt ennek a különös vigéckedésnek. (H.)

Bestiális arab támadás Haifán és Szafedben

Nyolc zsidó áldozat. Agyonítotték Hebron arab polgármesterét

Jeruzsálem, augusztus 18. Szomorú napja volt pénteken a palesztinai zsidóságnak. Haifán, illetve annak egyik elővárosában. Nevéj Saananban, egy autót, amelyen három zsidó segédrendőr és egy leány ült fegyveres arabok pénteken megtámadták. A támadás kezdetén Goldhaber segédrendőr súlyos sebesülése ellenére, a szomszédos rendőrállomásra sietett segítségért. Mire visszatért

a rendőrséggel, az autó többi utasait már holtan találták.

Csütörtök este — mint röviden megírtuk — Szafedben követtek el bestiális családirtást az arab banditák. Fegyvertűz alá rogtak a város zsidó negyedét s mialatt ropogtak a fegyverek, az egyik arab bombát dobott Alter Unger zsidó polgár házába. A bomba rettenetes pusztítást végzett. A csa-

ladapa — aki 36 éves volt — és öt éves kis fia, nyomban meghaltak, nyolcéves kislányát a házba behatóló arabok golyói öltek meg, kilenc éves leánya később halt bele sérüléseibe. A házban tartózkodott a gyermekek anyja és nagymama is, akik azonban könnyebb sérülésekkel menekültek meg.

A gyász jeléül pénteken zárva voltak az összes zsidó üzletek és intézmények Szafedben. Az Unger-család temetésén, mely még pénteken ment végbe, szivertépő jelenetek játszódtak le a nyitott sírnál.

Péntek este a kormány hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó súlyos szavakkal bélyegzi meg a szafedi eseményeket és különösen a gyermekek gyilkosságát.

A hebroni gyilkosság

A zsidó áldozatok száma 67-re emelkedett. Ugyancsak pénteken az arab terroristák agyonlőtték Naser Eldin, Hebron arab polgármesterét, aki tudvalevőleg a főmufti ellenzékéhez tartozott. A polgármestert, amikor elhagyta lakását, egy arab fiatalember támadta meg, aki többször rálőtt revolveréből. A polgármester nyomban meghalt, a mérgező elemekül. Naser Eldin negyven éves volt és feje egy igen előkelő és gazdag arab családnak, amely régóta harcban áll a Huszszainikkal. A hebroni polgármester maga is ellensége volt a terroristáknak és ezért több fenyegető levelet kapott az utóbbi hetekben. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint azért gyilkolták meg, mert támogatta Abduliah emir közvetítő akcióját.

A kormány hivatalos jelentése szerint a nabulusi szösszen újabb fegyverharca került sor az angol csapatok és az arab bandák között. Nyolc arab súlyosan megsebesült, míg angol részről nem történt sebesülés. Ugyancsak a kormány jelenti, hogy Jenin mellett a katonák lelőtték egy arabot, akit megállásra szólítottak, de nem engedelmessé vált. Tel-Aviv közelében megsebesítettek két arabot. A sebesüléssel kapcsolatban őrizetbe vettek és is kihallgatták egy zsidót.

A kerületi kormányzó rendelkezése ötezer font kollektív bírságot vetettek ki Nabulusra azokért a sorozatos támadásokért és merényletekért, amelyek Nabuluszban és környékén történtek a zavargások óta.

Ibn Szaud és a palesztinai arabok

Jeruzsálem, aug. 18. A Palastin című arab lap táviratot közöl, amelyet Ibn Szaud vaha-bita király intézett a palesztinai arab bizottsághoz. Az arab király jókívánságait fejezi ki az arab ügy sikeréhez és informálja a bizottságot az iraki és jemeni arab királyokkal folytatott tárgyalásairól. Közli továbbá, hogy meghatalmazta londoni követét, hogy tegyen meg minden lehetőt az arab ügy érdekében. A gyarmatügyi miniszter megígérte, hogy jóindulatul fogja kezelni az arab kérdést. Legelőször azonban a rendet és a nyugalmat kell helyreállítani az országban, — mondja Ibn Szaud távirata.

Jeruzsálem, aug. 18. Lapunk tegnapi számában röviden jelentettük, hogy Jeruzsálemben összeült az Aszefat Hanivoharim, a palesztinai zsidó nemzetgyűlés, hogy határozzon a jisiv sorsdöntő kérdéseiben, amelyek a legutóbbi eseményekkel és a várható politikai fejleményekkel állnak összefüggésben. A Paltcor jelentése szerint a nemzetgyűlés rendkívüli összehívását a Vaal Leumi, a nemzeti tanács határozta el, miután szükségesnek látta, hogy a zsidó lakosság legitim képviselő állást foglaljon a politikai helyzettel szemben s meghatározza azokat a lépéseket, amelyek a zsidó bevándorlás felfüggesztése veszedelmének elhárítására szükségesek.

— Borzalmas robbanás egy montreali divatüzletben. Montrealból jelentik: Egy itemi divatüzletben robbanás történt, amit tűz követett. Az oltási munkálatoknál hat tüzoltó életét vesztette, huszonegy megsebesült.

— Hosszu idő óta fekvő betegek a természetes „Ferenc József“ keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Az orvosok ajánlják.

— Vereséget szenvedett a kanadai szabad-élvipárt a választásokon. Montrealból jelentik: A kanadai szabadélvü párt, amely 39 évig kormányzott Kanadában, a tegnapi választásokon vereséget szenvedett a nemzeti unió pártjával szemben. Az új kormány elnöke Duplesius konzervatív lesz.

— A négy legkisebb fia Jeruzsálemben utazott anyja meglátogatására. Port Sa.ából jelentik: A négy legkisebb fia ma reggel ideérkezett egy holland hajó fedélzetén és kijelentette, hogy Jeruzsálemben megy. Anyja meglátogatására. A herceg kijelentette azt is, hogy nincs szándékában Abessziniába menni.

A LEGYEK MEGMÉRGEZIK ÉLELMISZEREIT

FLIT KIIRTJA AZOKAT!

FLIT-a rovarirtó szer, amely mindig a...

Egy „mozgalmas” éjszaka Kfár-Sábában

— Levél a kibucból —

Az első napok aggodása már rég elmúlt. Akkor még nem tudtuk milyen jellegű lesz az eseményeknek és általános volt a félelem, hogy megismétlődnek az 1929-es tömeges támadások, amelyeknek célja egy-egy kolónia lerombolása és teljes elpusztítása volt.

Ugyátszék azonban, hogy az 1929-ben adott lecke használt. Bár az arabok kétségtelenül vakmerőek, talán elsősorban az államhatalom nem eléggé erélyes magatartása következtében, mégsem merészelnek nyílt támadásokat intézni. Taktikájuk: megtámadni autókarakavánokat, a hegyvidéki biztos helységeket az éj leple alatt golyózáport zúdítani egyes kolóniákra, lövöldözésekkel elvonni a párdeszok óreinek figyelmét és közben a másik oldalon fákat kivágni — röviden minden, amit saját börtök veszélyeztetése nélkül meg lehet tenni. Az erélyes válasz, amellyel a zsidó örök részéről mindenhol találkoznak, nem alkalmas arra, hogy ezen a „biztonságos” taktikán változtassanak, különösen, hogy veszteségeik sokkal nagyobbak a zsidókénál.

A támadások végrehajtói szervezett bandák, amelyeknek magját, amint ezt halottjaik és a közülről elfogottak mutatják, nem a szegény rétegek, hanem ellenkezőleg, a fatusi zaisparasztság és a városi középosztály alsóbb rétegei adják. Vannak közöttük fellahok is, ezeket azonban fenyegetésekkel, (mint a termék felgyújtása stb.) „sorozzák”, azaz kényszerítik az egyes falvakat, hogy harcra küldjék őket. A szegény rétegek ellenkezése a sztrájkok és terrorselekményekkel szemben állandóan nő és hogy ez még nem jutott nyíltan is kifejezésre, megint csak a kormány erélytelen magatartására vezethető vissza. A fellah egyszerűen nem látja magát annyira megvédeve a hatóságok által, hogy nyíltan is szembe merjen szállni a mufti és társai bandáival.

De vissza akarok térni a mi körünkre, a kibuc életére ezekben a napokban, mert ebből fogod a legjobban megérteni, hogy milyen módon hatnak az események az itteniekre.

Ami a dolog gazdasági oldalát illeti, ugy nekünk, mint másoknak is, akik mezőgazdasági munkából és termelésből élünk, csak javult a helyzetünk. A párdeszánok, akik eddig arab munkásokat alkalmaztak, arab munkás hiányában zsidókat kénytelenek alkalmazni s az arab zöltség megtojás hiányos vásárlói ráfanyalodnak a zsidó termékekre. Így van munka bővítés és a zöltségeskert meg a tehenészet szentációsan prosperálnak. Súlyos a helyzet elsősorban az építészeten, de itt sem annyira a vállalkozókévd csökkenése miatt, mint megint csak a zsidó munka problémájának eredményeként. A kőbányák, amelyeket arab vidéken és arab munkával termeltek ki, állnak és bár a zsidó tulajdonosok szívesen megnyitnák zsidó munkásokkal is, ez mindaddig nem sikerült. Így nincs kő és kavics és az építészeti szinten a turíval vízkednek.

Az első napok leverőleg és nyomasztólag hatottak. Senki sem tudta, mi lesz, most azonban már visszatért a bizakodás. Bizonyosodott, hogy a jisiv tul van azon a ponton, amikor hasonló események komolyan meg tudták ingatni és nem kétséges, hogy elég erősek vagyunk ahhoz is, hogy akár egyedül is megvédjük magunkat. A kérdés csak az, hogy politikailag javunkra vagy kárunkra fog eldőlni a küzdelem, azaz sikerülni fog-e az araboknak egy új cionistaellenes konjunkturát létrehozni az angol politikában.

Az események természetesen rányomják azert a maguk bélyegét a kibuc napi életére. Megpróbálom neked erről képet adni, a a nap órái szerint beosztva.

Reggel 5 óra

Az első álmoszemű kibucnyikok megjelennek a közös étkezőteremben. Azonban még megjötték már a környékbeli párdeszokból visszatérő örök és segédrendőrök. Fantasztikus, szörmevel díszített kalapjaik és fegyverek az asztalon, ők pedig reggeliznek és mesélnek... Löttek itt és löttek ott, átment két tank, Raanana felé tűz volt, Eijn Varedben rakétákat löttek, bizonyára a telmondli rendőrségnek stb. A megszokott dolgok, akárcsak a kormány hivatalosan száraz és szennis rádiójelentései. A kibucnyikok csak félfüllel hallgatják őket és nyugodtan csomagolják az elemőziát, őrítik ki az egyik csésze teát a másik után. Az első napokban bezzeg máskép volt. Akkor lestelek minden szót az örök szájából. Mindenki stratégiai konkluziókat akart levonni a hallottakból és megállapítani az arabok harcítaktikájának pontos jellegét. A lövések pontos száma körül éles viták folytak. Most már mindenki

belenyugodott a ténybe, hogy éjjelente arabok és zsidók annyit golyót puffogtatnak el, amennyinek az arával ki lehetne húzni a csövából nem egy bajbajutott kibucot — anélkül, hogy valakit is találnának.

Rövidesen megjelenik egy különös csoport. Berzas haj mosdatlan szemek, a hónuk alatt pedig párna és pokróc. Ezek erősitéséért valamely szomszédos veszélyeztetett ponton aludtak „mindenesetre felkészülve.” Nekik is van mit mesélni, a konkluziójuk azonban rendszerint csak az, hogy az egész éjjel nem hagyták őket aludni, valami vakak ör volt, aki minden percben bejött azzal, hogy itt vagy ott hallott egy lövést.

8 óra

Csengetnek reggelire. Nem sokan vannak itthon, nem úgy, mint a „meleg” napokban, amikor nem egyszer itthonmaradt az egész kibuc „teljes készenlétben”. Az udvaron fegyvergyakorlatokat csináltak, kézigranátóbást gyakoroltak, az egyik sarokban a lányok elsősegély csoportja gyűlésezett, a kibuc kerítése mellett homokzsákokat töltöttek és megerősített pozíciókat csináltak, elosztották a feladatokat arra az esetre, ha történne valami. Azonban a beszélgetés témája nagyrészt most is fegyverek, stratégia és hasonlók körül forog. Az éj eseményei újból és „hivatalosan” kommentálva lesznek. Érdeklődnek, nem jöttek-e már meg a naplapok, de azért csak nyugodtan esznek és mennek dolgukra. Az első napok idegességének, étvágytalanságának, nyomottságának már alig van nyoma.

11 óra

Elhozzák Kfár Sábáról a naplapokat. Mindenké igyekszik szerezni magának egy-egy darabot, lehetőleg az első oldalát. Itt vannak a tegnapi nap és az éjjel egy részének az eseményei az egész országból. Kiirtottak ennyi és ennyi fát: a Balfour erdőben, gyujtogattak Mismár Hámekben. Felégették a termést Kfár Baruchban. Rálöttek a somérokra és egyet megsebesítettek Rison Löcionban, megtámadták a Haifa—tel-avivi autókarakavánt, az egyik sofőr kezét golyó érte, elvesztette az uralmat a kormány felett, az autó felfordult, egy halott, hat sebesült. Az emberek arca elsötétül, az öklök összeszorulnak. Már örültünk, hogy nálunk aránylag csend van már, de ime, szerte az országban még lönek és gyilkolnak. Mikor lesz már vége ennek a sátn táncnak? Hát nem lehet véget vetni egy pár vérszomjas, lelkiismeretlen effendi rendezte véres játéknak?

Az erci események után még egy gyors pillantás a londoni hírekre. Mit táviratoz az ekzekutív delegációja, milyen a hangulat az angol sajtóban, mi a gyarmatügyi miniszter legújabb nyilatkozatának a szövege.

12 óra

Ebéd. A beszélgetést a londoni hírek uralják. Szavak röpködnek, „az új gyarmatügyi miniszter zsidóbarát”, „Churchill álláspontja”, „a főkörmányzó politikája”, „Weizmann összeköttetései”, „a jisiv erjeje”, „a helyzet a cionista szervezeten belül”, „a párdeszánok rosszakat suttognak a kormány füllébe, Smilansky azt írja, hogy nem kell új allija, ugyanis vannak munkanélküliek”. S így tovább.

Délután 4

Az emberek jönnek haza a munkából, megmosakodnak és sietnek az olvasóterembe újságot olvasni. Belemélyülnek az angol parlament Palesztina-vitájának taglalásába. „Az igen tisztelt gentlemanek” szóvirágait minden komolyságuk mellett sem lehet mosoly nélkül megállni, amikor például az egyik kijelenti, hogy „ha a nagyrabcsült és éleseszű előttem szóló cardiffi gentlemannek csak egy csipetnyi megértése volna, akkor...” A lényeg azonban: alig van egy-két hang a cionizmus ellen. Lloyd George, akinek a szavára birodalompolitikai kérdésekben most is nagyon hallgatnak, feltétlenül a cionizmus mellé áll, Morrison, a munkáspárt vezére lelkesül a kibucokért és kijelenti, hogy a legzsavebben belépne az egyikbe, Williams beszél és valósággal elképesztő, hogy ez az angol mennyi hozzáértéssel rendelkezik a palesztinai kérdésekben. A Szochnut delegációja derekasan dolgozott, a vita nem tévesztheti el hatását a kormányra, képviselője csak dadogva tud válaszolni a támadások pergőtüzére.

7 óra

Vacsorára csengetnek. A somérok már készülnek kimenni örhelyeikre. Nyolc órára már sötét van, nemsokára kezdődik az éjjeli program. De még világgóság van, amikor hirtelen távoli gépfegyverropogás hallatszik. Az emberek összecsupódnak a „chádár óhéi” előtt. A láthatáron két repülőgép szüntelenül lö. Felemelkedik, aztán lecsap, mint a sas. Nyilvánvalóan harcban állnak valahol Kal-

klia körül, az autókarakavánra leső bandákkal. Megfessített figyelemmel nézzük a gépmadarakat, amíg beáll a szürkület és ezzel a lövöldözés is megszűnik. Majd holnap az újságban olvassunk részleteket.

Este 10 óra

Csoportosan térünk vissza Kfár Sábáról a kibucba, ki a Hisztradut munkaközvetítő irodájából, ki egy gyűlésről. Az esti „program” már kezdődőben van. Itt-ott, csattan el a távolban egy puskalövés. A kibuc felől erős fény villan fel, aztán meg elalszik, megint felvillan, hol rövidebben, hol hosszabban. Beszél a fénytávíró. Kfár Saba válaszol. Mire a kibuc fénye hirtelen megfordul és tovább adja az üzenetet Ramat Hakovesnak, Ramat Hakoves tovább Tel Mondnak, ez Emek Chefernek, onnat Chederának és így tovább fel Haifaig és még tovább, az Emekbe, a Gálilba. A zsidó jelzőállomások hálózata ez, amely fenntartja az összeköttetést minden körülmények közt. Híába vágják el az arabok a távíró és telefondrótokat. Minden pont percek alatt jelezheti a helyzetét a szomszédoknak és kaphat segítséget. Különös: nemrég ástak ki a bibliai új város helyén agyagtáblákat, amelyek azt bizonyítják tartalmukkal, hogy már Jeremiás próféta idején fényvel közlekedtek egymással a Ne-

bukadnezár seregei által ostromolt zsidó városok. S most, 26 évszázad után, megint beszél a fény Erec hegyein. De ez nem egy lövöldöző állambatalom, hanem egy új, erőteljes duzzadó és győzelembiztos építés harcainak fénye.

A fény még beszél. És mi sebtiben megpróbáljuk olvasni a jeleket: Migdal Cedekbe volt arab munkásaik felgyújtották a zsidó kőbányatulajdonosok gépeit. Löttek Givat Haslosára. A támadókat visszaverték. Legyetek készen, ügylätzsék az éjjel általános akció van. S tényleg, mintha csak válassz akarna lenni, hirtelen sűrű lövöldözés hallatszik. Rakéták ropognak. Aztán csend. Kfár Saba órei mellett megyünk el. Köszönnük egymásnak. „Mozgalmas éjjel!”, — mondjuk.

11 óra

A kibuc nagy része már alszik. Az első napokban letették a matracoikat a földre „mindenesetre”, most már nyugodtan alszanak az ágyaikban, az arabok csak a messzi párdeszok határaitól merik kilödzgetni golyóikat. Mi is sietünk magunkat „holnapra eltenni”. Holnap új nap, munkára kell menni, reggel ugyanis hallunk majd pontos beszámolót erről a mozgalmas éjjelről.

Kibuc Hasomer Hacair, Givat Hasomer. Salamon Ottó.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

„Női tanerő” 12—15 középiskolai, egy-egy osztályu magántanuló, évi előkészítésre kerestetik, 4000—4500 lej havi jövedelemmel. Ajánlatok preferenciákkal dr. Jakab Menyhértné címére Somcutamare.

Kiadó szép butorozott szoba, kapumelletti bejárattal, fürdőszoba használattal. Gen. Berthelot 25.

Magántisztviselő, érettségizett zsidó fiatalember, komoly széleskörű tudással rendelkező lelkiismeretes munkaerő, nagyon jó számoló, román, magyar irodai munkálatokban jártas, életkörülményeinek változása folytán bárhol Ardealban letelepedne. Igen szerény igényű, csak a megélhetését biztosító állást keres. Cime: Tipografia „Mercur” Oradea, Str. Alexandri No. 11.

Könyvterjesztéshez férfiak, nők kedvező feltételekkel kerestetnek. Cím a kiadóban.

Gimnáziumot végzett, tizenhétéves lány, románul, magyarul, németül tudó, aki a gyors és gépirást is bírja, gyakornoki állást keres. Jelge: „Szerény fizetéssel.”

Tejjesen árva zsidó fiatalember bármilyen állást vállal. Izsák, Str. Bucuresti 71.

30 éves, nőtlen fakeskedő, kinek vagyona 1 millió lej és mint egyetlen fiu még tekintélyes vagyon fog örökölni, nőül venne megfelelő koru, szigoruan vallásos és intelligens zsidó lányt 400.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

A Takarékoság Rt. igazgatóságával megállapodást létesítettünk, hogy a különleges gázosítóval ellátott Petrol-gázgőzöket a Takarékoság igen tisztelt tagjainak is készpénztáron szolgálja ki, miert is saját érdekében siessen mindenki beszerezni Moskovits és Társa, Cluj, főpostával szemben.

Jobb orth. család elfogad fiatalembert, esetleg középiskolai tanulót teljes ellátással. Reg. Ferdinand 53 I. e. ajtó 6.

Timisoarai zsidó liceumba járó diák ellátását vállalom. Tanulást ellenőrző a VIII. és V. osztályba járó fiam. Zongorahasználat. Dr. Winkler Ferencné Timisoara, II. Str. Eroina Teodorou 3.

Hítközségek figyelmébe! A közeledő őszi nagy ünnepekre, mint Bal-Musaf előimádkozó keres elhelyezést, Budapestzen végzett kántor. Bizonyítványokkal eddigi működéséről készséggel szolgálók. Megkeresést Helmer Hermann kántor Timisoara IV. Vaca-rescu 19. I. emelet.

Zsidó liceumista tanulóleány teljes ellátást kaphat, Rothmann, Regele Ferdinand 69. Cluj.

Tejjes ellátásra elfogad izr. uricsalád intelligens leányt zongora és fúrdőszobahasználattal, esetleg oktatással, iskolához, parkokhoz közel. Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

Kiadó 2 szoba konyha, apcs Str. Paris 31.

Fiatall, kitünő munkaerő vállalkozik családhoz szakácsnőnek, vagy felszolgálónak kóser vendéglőbe. Ajánlatok „Dietikusan is” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Szolid, jó megjelenésű hölgyek napi 200—250 lej kereshetnek egy árucikk könnyű elhelyezésével. Bővebbet a kiadóhivatal közzöl.

Keresek négyéves kislányom mellé azonnal megbízható lányt. Golstein Sibiu, Str. Susterital 68.

Eladó régi ajtók, ablakok, inga óra, férgementes cselédágy, függöny karnisok stb. Bratianu No. 45. Gombos.

Belvárosi kertés házban különbejárattal, elegánsan butorozott szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. Bratianu No. 45. Gombos.

Csinosan butorozott szoba egy, esetleg két személy részére, fúrdőszoba használattal, amonall kiadó. (Str. Reg. Ferd. 35 II. emelet 14 ajtó. [Uránia-palota].

Schönfeld Hédy fűző a legjobbak, művirágai a legelegánsabbak. „Takarékosság”. Regina Maria 11.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Két premierslager. I. A kaméliás hölgy. Dumas örökbecsű regénye nyomán. Fősz.: Jovenne Printemps, a „Comedie Francaise” büszkesége és Pierre Fresnay, a „Königs-mark” tanárköltője. II. A Pampák királya. Warner Baxter szenzációs cowboy filmje. Előadások kezdete I. A kaméliás hölgy: 3.20, 6.20 és 9.20 órakor. II. Pampák királya 4.30, 7.30 és 10.30 órakor.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfő, kedd, szerda: Exmenyasszony. Fősz.: Clark Gable, Joan Crawford és Robert Montgomery. Magyar feliratok. Jön: A A vérző aréna. Fősz.: Wallace Berry és Jackie Cooper.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két filmscoda egyszerre: I. Szerellem dala — világsiker — Helge Roswange, a bécsi opera csodálatos hangú tenoristájával, Maria Bellisig, Hermann Spielmann. II. Kincses sziget — kalandorfilm — Wallace Berry, Jackie Cooper, L. Barrymore. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdeté 3, 6, 9.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9. Dupla műsor: I. Sorrel kapitány. Megható társadalmi dráma. Főszerepben: H. B. Woorner. II. Dr. X. A borzalmak filmje. Főszerepben: Fray Wray és Lionel Atwill. Szombaton, aug. 22-én, bál miatt nincs előadás. Helyárak: 10 és 12 lej.

HIREK

— Oriási vihar pusztított Manilla környékén. Manillából jelentik: Lucon környékén óriási vihar pusztított. A vetésekben óriási a kár. A lakosságot éhínség fenyegeti.

— Gamelin tábornok elutazott Lengyelországból. Varsóból jelentik: Gamelin tábornok tegnap elutazott Lengyelországból Bécs utiránnyal Párizs felé.

— Lindbergh is felszólal a brüsszeli békekongresszuson. Londonból jelentik: Lindbergh, a híres amerikai repülő is felszólal a szeptember 3-án Brüsszelben kezdődő békevilágkongresszuson.

— Kapáló majom. A londoni Zoo majomháza elé új, gyönyörű kiképzési parkot létesítettek. Szébbnél-szebb virágok pompáznak a majomház előtti óriási gruppnak. Ami pedig a megírásra érdemesebb teszi ezt, az az, hogy a majomház előtti térség felásásában, a grupp kiképzésében és elgereblyezésében, továbbá a virágpalánták megkapálásában Fifi, a londoni állatkert kedvenc csimpáza segédkezett, még pedig nemcsak nagy ügybuzgalommal, hanem eredményesen is.

— Eladta a feleségét. Varsóból jelentik: A lengyel fővárosban letartóztattak egy köztisztviselőt, aki 500 zlotyért egyik kollégájának eladta feleségét. A köztisztviselő, Wyr Stanislaw formális adásvételi szerződést kötött kollégájával, amelyben az asszony vételárként 500 zlotyot állapítottak meg. Ebből az összegből kétszáz zloty a köztisztviselő azonnali megkapott, míg a hátralékos összegről „a vevő” váltót adott. Az esemény napján a vevő nem váltotta be a váltót mire a köztisztviselő perelt. A bíróság előtt derült azután ki, hogy Wyr feleségét eladta s az asszony is hozzájárult az eladáshoz.

— Meddig lehet éhezni? Baltimore egyik orvos, James Fleming tudományos kísérleteket végzett a koplalásra vonatkozólag. Teljes böjtjének első öt napján minden nehézség nélkül tudta végezni napi munkáját, a hatodik nap ágyba feküdt és tudományos eszközök egész apparátusával végezte önmegfigyeléseit. Az első hét multán teljesen megszokta az éhség érzete. Pontosán három hétig bírta, a huszonegyedik napon evett először és hónapokba került, míg régi kondícióját visszazerezte.

— Idősebb embereknek, kiknek széklete rendellenes és fájdalmas, sokszor már 3-4 évokanálnyi természetes „Ferenc József” keserűviznek nyolc napon át való használata is meghozza a normális bélkiürülési s tartós megkönnyebbülést biztosít. Az orvosok ajánlják.

— Évzáró ünnepség a cluji Chaszám Szofor Jesivában. Rendkívül nagy érdeklődés mellett ment végbe szombat délután a cluji Chaszám-Szofor Jesiva félévzáró vizsgája. A több, mint két óra hosszat tartó vizsga során, melyet Glasner Akiba főrabbi, a Jesiva vezetője folytatott le, a Jesiva 35 növendéke az elvégzett nagy tananyagban való jártasságáról fénys bizonyítást tett. A vizsgán jelen volt a cluji hitközség szine-java és a helyi egyesületek vezetői. A vizsga után Glasner Akiba főrabbi hosszabb beszédet mondott, amelyben kiemelte a növendékek szorgalmát s felhívta a hitközség vezetőit, hogy tegyék lehetővé a Jesiva állandó otthonának felépítését egy megfelelő telekkel, mert a tóra növendékeinek joguk van megfelelő otthonra, tanulólhelyiségekre és rendszeres ellátásra. A vizsgát követő imponáns szöszüdesz során Fisch Sándor, mint a Jesiva kuratóriumának ügyvezető elnöke, leendő beszédében üdvözölte a szép eredményekért a főrabbit és a növendékeket, megköszönve a főrabbinak ez irányban kifejtett munkáját, egyben biztositva őt a fiatalabb Bálé-Bátimok nevében a legmesszebbmenő támogatásairól. A tanítványok nevében Glasner Juda mondott köszönetet a Tanító-mester főrabbinak önzetlen fáradozásaiért és egy — úgy tartalmilag, mint formailag szépen felépített beszédben kiemelte a történelmi fontosságát a gyakorlati élet szempontjából is. Adler Jenő kuratóriumi elnök 1000 lej jutalmat ajánlott fel a legszorgalmasabb növendékeknek, míg Glasner főrabbi a Dor Dorim talmudikus művelő ajándékozta meg 5 kiváló tanítványát. Felszólaltak még Weisz Mosche a főrabbi régi tanítványainak nevében, utána Gutmann Martin a Jesiva lelkes tápolója. A tanítványok Zemiroth és Hálaimák énekeivel lelkes hangulatban ért véget a szép ünnepség. Mint értesülünk, az ort. hitközség előjárósága a főrabbi beszédének hatása alatt vasárnap tartott ülésen egyhangulag elhatározta, hogy Párizs-uccal ingatlanából telekrészt adományoz a Jesiva Otthon céljaira. Glasner főrabbi reméli, hogy Jesiva-internátusszerű otthonának építése még ez évben megkezdődhet és azt a zsidó társadalom támogatásával rövidesen befejezhetik.

5 elefántot biztosan látott már Clujon, de 15 óriást, emberi kolosszusokat — mindegyik 110-138 kg. súlyu — még aligha. Tifának, herkulési erejűek, akik a görög-román harcok világbajnokai. Ez lesz augusztus hónap szencziója Clujon

— Rendszeres televíziós adások Angliában. Az angol rádiótársaság legutóbb kiadott jelentésében közli, hogy a BEC első rendszeres távolbalató adását augusztus végén megkezdte. A társaság jelentése ezzel egyidejűleg arról is értesít, hogy a rádió épületét a televíziós adások véghezvitelére érdekében teljesen átépítették. Az átépítés munkálatai most hétéfőn fejeződtek be. Próbaadások már most is folynak, az olimpia képeit sugározza a világba az angol rádió. A társaság végül büszkén hangsúlyozza, hogy a rendszeres televíziós adások terén világrekordot teremfettek, mert az összes nyugati nagy rádiótársaságok megelőzésével nekik sikerült legelőször és a lehető legtökéletesebben távolba látó adásokat beiktatni műsorukba.

— Halálos szerelmi dráma Galatában. Galatából jelentik: Trágikus végű szerelmi dráma foglalkoztatja tegnap óta Galati városát. Rosenfeld Isaac 29 éves sofőr és Glokovska Anna 23 éves leány tegnap szobát béreltek a Sinala-szállodában. Egy idő múlva a szálloda személyzete egymásután két revolverdörrenést hallott a két fiatal szobája felől. Többen a szálloda alkalmazottai közül benyitottak a szobába, ahol megdöbbenve látták, hogy mindketten vértócsában fekszenek, a parketten. Telefonáltak a mentőkért, akik a fiatalemberen már nem tudtak segíteni, míg a leányt kórházba szállították, ahol a halállal vívódik. A vizsgálat megálapította, hogy a két fiatal hosszabb ideje ismerte egymást, összeakartak házasodni, de a szülők ellenezték a házasságot.

— Két gyermek belefulladt a tengerbe. Constantából jelentik: Tegnap délelőtt két halálos áldozata volt Constantán a fürdésnek. Civi Purcarea 13 éves fiúcska és Stefania Beberone 10 éves kisleány, a tengerpart közelében fürdtek. A két gyermek mind messzebbre merészkedett be a tengerbe, anélkül, hogy a közelben fürdőzők észrevették volna. Egyszerre több fürdőző késébeesett kiáltásra lett figyelmes. A hang irányába többen beuszak a hullámzó tengerbe, de a két gyermeket nem tudták megmenteni. Néhány óra múlva halászták ki a kisleány holttestét, míg a kisfiú még nem került elő.

— Az angol baloldali pártok meetingje. Londonból jelentik: Az angol baloldali pártok tegnap meetinget rendeztek a Trafalgar Squaren, amelyen mintegy 15 ezer ember vett részt. A gyűlésen több szónoklat hangzott el, amelyben tiltakozását fejezte ki az angol baloldal, a kormánynak a munkanélkülivel szembeni magatartásáért és ugyanakkor biztositották a spanyol kormánycsapatokat az angol dolgozók rokonszenvéről. A gyűlés rendezavarás nélkül zajlott le.

— Pristituclóra kényszerítettek egy fiatal leányt. Constantából jelentik: Constanta egyik uccáján, amely gyanus házairól híres, tegnap a járőrelők egy keservesen zokogó fiatal leányra lettek figyelmesek. A leány elmondotta, hogy barladi illetőségű, néhány nappal ezelőtt ismeretségét kötött egy társasággal, amely azzal hívta el Constantára, hogy állást szerezne neki. Mikor azonban megérkeztek akkkor fenyegetésekkel arra kényszerítették, hogy az egyik kéteshírű házba menjen. A járőrelők értesítették a rendőrszemet, aki bekísérte a leányt a rendőrségre, míg az ismeretlen leánykereskedők ellen megindult a nyomozás.

— Véres harc a mexikói kormánycsapatok és a zendülők között. Mexikóból jelentik: San Luis de la Paz-ban tíz zendülőt harc közben megöltek a szövetségi csapatok.

— A sajtó „hatalma”. Sokat hallottunk már a sajtó hatalmáról, de annyira tisztán beigazolva még nem láttuk, mint most, egy vidéki kis angol laposkában, amelynek egyik számában ezt a kis nyilatkozatot olvashatjuk a születési és halálhírek végén: „Kedves olvasóink szives elnézését kérjük. Anyagtorlódás miatt egy sereg születést és halálhíreket hoinapra kellett halasztanunk.”

— Ügyvédi hír. Dr. Krauss Zsigmond ügyvédi irodáját Piata Mihai Viteazul 46. sz. alól, Calea Regale Ferdinand 32. alá helyezte át.

— Pályázati hirdetmény tanári állásokra. Az oradeai ort. zsidó fiú gimnáziumban egy francia-latin, a leány gimnáziumban egy kézimunka-háztartástan és egy testnevelési tanszék megüresedett. E tanszégeket elnyerni óhajtó, törvényes képesítéssel rendelkező tanárok, illetőleg tanárnők fényképpel ellátott, kellemes felszerelt kérvényüket folyó hó 25-ig nyújtják be az iskola igazgatóságához. A fiú-iskolai tanszékre francia-román szakos tanárok is jelentkezhetnek.

— Országos vásár. Jibou községben (jud. Salaj) augusztus 26-án országos állatvásár, 27-én országos kirakodó vásár lesz.

— Fölvétel az oradeai ort. zsidó fiú- és a leánygimnáziumba. Az oradeai ort. zsidó hitközség nyilvánossági jogu fiú- és leánygimnáziumában az 1936-37. tanévre szóló jelentkezések folyamatban vannak. A fölvétel iránti kérvények legkésőbb augusztus hó 25-ig nyújthatók be. Mellékelendő okmányok: iskolai, születési, utraoitási s állampolgársági bizonyítványok. A beiratások aug. hó 25-31 között tartanak meg. Az első osztályba iratkozó román nyelvből és számtanból fölvételi vizsgálatot tesznek. A fölvételi, javító és pótló vizsgálatok szept. hó 2-án kezdődnek. E vizsgálatokra való jelentkezés végső időpontja augusztus 25. A fiugimnázium talmud-tórával kapcsolatos.

A kenyérbélyeg ellen tiltakoznak az ardeali pékek

Vasárnap kezdődött Oradeán a Kereskedelmi Csarnok nagytermében az Ardeali és Banati Pékszövetség két napra tervezett kongresszusa. A kongresszuson Clujról, Timisoaráról és a többi ardeali és banati városokból összesen mintegy 120 delegátus érkezett.

Bucurestiből Florian Tudor és Joan Druia ügyvéd jöttek el a bucuresti pékszindikátus megbízásából. Az oradeai nagygyűlés a Pékszövetség második kongresszusa s legutóbb két évvel ezelőtt tartották a kongresszust. Délelőtt 11 órakor kezdődött meg a gyűlés, amikor is Fazekas Lajos üdvözölte a megjelenteket, utána Székely Lajos a Pékszövetség timisoarai elnöke szólalt fel és mindegyiket tiltakozott a kenyérbélyeg újabb bevezetése ellen.

Rámutatott arra, hogy a kenyérbélyeg, az amugyis tönk szelén álló pékipart teljesen tönkre teszi s ha a miniszterium nem szünteti meg ezt a rendelkezést, akkor a legtöbb pékiparment be lehet zárni.

A gyűlés ettől kezdve rendkívül izgalmas atmoszférában folyt tovább és a megjelentek egymásután sorolták fel sérelmeiket. Fazekas Lajos elmondta, hogy a pénzügyi ellenőrök közel négy óráig ellenőrizték, vajjon eleget tesz-e a rendelkezéseknek és végül is megbüntették, noha semmi szabályellenest nem találtak.

Falk (Timisoara) a kis- és nagymalmosok nevében beszélt és bejelentette, hogy a malmosok átézve a pékipar súlyos helyzetét, mindenben támogatják a pékek akcióját.

Drasoveanu (Cluj) vázolta, hogy miért tilt össze a kongresszus és kifejtette, hogy ha nem is tudna pozitív eredményt elérni, de annyi haszna feltétlenül lesz a gyűlésnek, hogy felhívja a földművelésügyi miniszteriumot a pékipar súlyos helyzetére.

Pálfi János (Targul-Mures) után a Pékszövetség főtitkára, Steiner Mihály (Timisoara) felolvasta a szövetség működéséről szóló jelentését. Kimutatta, hogy a szövetség harcolt a 90 százalékos liszt illeték ellen, a pékeket már nem vegzálják annyira és sikerült a forgalmiadó illetékeket is megszüntetni.

Hollinger (Timisoara) a pénztári jelentést olvassa fel majd Petri István (Timisoara) után Székely Sándor elnök nagy beszédben kel ki a kenyérbélyeg használatára ellen. Ezután a delegátusok egymásután teszik meg javaslataikat s míg egyik azt ajánlja, hogy küldjenek nagyobb kilátottságot Sassu földművelésügyi miniszterhez és tárják fel panaszalkat, a másik azt javasolja, hogy az összes transylvániai és bánáti pékek rendezzenek 24 óras tiltakozó sztrájkot, zárják be üzleteiket és ne szolgáljanak ki.

A javaslat sokaknak tetszik, de végül is Joan Druia ügyvéd beszéde után elvették.

Dragosan (Cluj) tiltakozik a liszt regisztrerek vezetésének rendszerre ellen és sürgeti, hogy indítsanak akciót a miniszteriumnál. Ezután sor kerül az új választmány megválasztására. A kongresszus I. Constantinovici bucuresti nagyiparos személyében választja meg a diszelnököt, Székely Sándor ismét ügyvezető elnök lett. Társelnökké Dragosan cluji delegátust választották meg. A gyűlés után bankett volt, mely fél ótig tartott.

— Három brutális detektívét tartóztattak le. Cernautiból jelentik: Az ottani ügyészség tegnap letartóztatott három rendőrségi ágenst, akik brutalizáltak egy letartóztatott leányt, mert az nem akart vallani. A törvényszéki vádpanasz megerősítette a három detektív vizsgálati fogságát, akikről kiderült, hogy állandóan ilyen drasztikus vallatási módszert alkalmaztak nemcsak férfiakal, hanem a női letartóztatottakkal szemben is.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

R. B. Targu-Mures. Timisoara — Józsefváros:ól van szó.

Pályázati hirdetmény

Az E. Zs. N. (Sz. cluji Helyicsoportja) iradavezető titkári állásra pályázatot hirdet. A pályázónak tökéletesen kell birtania a román nyelvet szóban és írásban, héber és német nyelvtudással, cionista felkészültséggel és szervezeti gyakorlatossággal kell rendelkeznie. A pályázat a Zs. N. (Sz. cluji) irodájában (Str. Seguna 7.) nyújtható be.

SZEP LAPAS. nezz meg BOLDOGSAG.

SZERKELU és RETI bútorgyár r.t. állandó kiállítás

BUKURESTI TARGU-MURES

TACHE IONESCU
HIVÁSÁGA HÍVÜDÖJÜ MEGKÖZTUNNAT EREDETI RAJZAINNAL

UJ KELET Legújabb hírek

A német feltételek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

A diplomáciai csatározásokkal egyidőben a spanyol polgárháború frontján egyre véresebben és egyre elkeseredettebben folytak a harcok. Az újabb jelentések szerint sem a kormány, sem az ellenforradalmárok nem tudtak döntő jelentőségű eredményeket kivívni, de megállapítható, hogy a kormánycsapatok még ma is uralják és kezükben tartják az ország legfontosabb stratégiai, élelmezési és közlekedési bázisait.

Madridi jelentés szerint a kormány erőteljesen készül fel a legmesszebbmenő harcokra, új hadserégeket szervez és fegyvertárába immár becsorozta a gázbombákkal való operációkat is. A közvéleménynek elnök tegnap törvényrendeletet írt alá, amely az önkéntes hadsereget reguláris hadsereggé minősíti s amelyek az elkövetkezendő harcokban a rendes katonai csapatok keblében fognak harcolni.

Az elnök egy másik dekrétuma törli a hadsereg tisztjei sorából Antonia Ferrer tábornokot s a hadügyminisztérium ítélkezése alá bocsátja Morge Martizen tábornokot. A harmadik kormány-hadtest élére Miaia tábornokot nevezték ki. A harmadik törvényrendelet hadi zónává nyilvánítja Almeria, Alicante, Murcia és Badajoz tartományokat.

A kormány hivatalos jelentése szerint tegnap a guadarramai fronton a kormány tüzérzsége könnyfakasztó gázbombákat használt a zendülők ellen. A kormány tüzérzsége vezetői kijelentették a Havas tudósi-

tója előtt, hogy csak védekező jelleggel fognak gázokat használni.

Malagában a helyzet továbbra is nyugodt, a csapatok helyzetében semmilyen változás nem történt. A mindkét fél által tett előkészületek arra engednek következtetni, hogy mindkét fél hosszú tartamu háborúra készül fel.

Az idegenek nagyrésze eltávozott a városból.

A san sebastiani kormánycsapatok döntő offenzívára készülnek

Párizsba érkezett jelentés szerint a san sebastiani népfőnt körében kijelentették, hogy a kormánycsapatok döntő offenzívát szándékoznak indítani, hogy az Oviedóban körülzárt zendülőket megsemmisítsék. A Havas egyidejű jelentése szerint San Sebastian bombázását ma reggel folytatta az Espana nevű felkelő-hadihajó. Bomba esett le Zobroaga mellett is, ahol a san sebastiani árva-gyermekek menhelye van. Santandernél a zendülők az estleiri raktárakat bombázták, ahol gyúlékony anyagok vannak felhalmozva. Irun, Fontarabia és San Sebastian környékén több, mint százhusz gránát robbant. A felkelők bombázták Guadelupa, Sanmarcos és Monpas erődöket is, de kárt nem okoztak. Az Espana spanyol felkelő hadihajó tegnap a fontarabiai magaslatoakat anélkül lövöldözte, hogy egyetlen egyszerű is célba talált volna. Az Espana és Velasco zendülő hajók teljes kudarccal eltávoztak.

A kormánycsapatok visszaverték a zendülők offenzíváját

A madridi hadügyminisztérium hivatalos közlése szerint az estramadurrai fronton a kormánycsapatok a zendülők offenzíváját visszaverték Puente Melledin és Santa Alja irányába. A harcok folyamán a kormánycsapatok háromszáz foglyot ejtettek és harminc teherautónyi hadianyagot zsákmányoltak. Az andaluziai fronton a kormányerők folytatják állásaik megerősítését.

Hendaye jelentés szerint a kormánycsapatok itt megerősítették állásaikat, hogy a zendülők Irun elleni esetleges offenzíváját feltartóztassák.

A kormánycsapatok az éjjel folyamán a levegőbe röpítették a Pampluna és Irun közötti ut egy szakaszát, amelyen aknákat helyeztek el, hogy a zendülők előnyomulását megakadályozzák.

Ma dében ugy a szárazföldön, mint a tengeren teljes csend volt. Az Echo de Paris szerint az iruni és San sebastiani vörös milícia elzárva tartja a frontarabiai munió-raktárt, ahol ezeröttszáz ellenforradalmár, köztük nyolcszáz asszony van tuszként internálva.

A lap szerint a foglyok borzalmas alternatíva előtt állanak: vagy lemészárolják őket, vagy a levegőbe röpülnek, ha esetleg gránát csap be a munióraktár épületébe.

A Havas barcelonai jelentése szerint az aragoniai front közepétáján és északi részén a kormánycsapatok offenzívája Huesca irányában, amely a Saragossa felé vezető uton van, kiszélesedett. A zendülők itt ádáz ellenállást tanúsítanak. Azt hiszik, hogy Mola tábornok személyesen vezeti a zendülőket.

A kormány előőrsői negyven kilométerre közelítették meg Saragossát.

A kormánycsapatok délen elfoglalták Velchitet, amely fontos stratégiai pont, mert repülőtere van, ahonnan a szén szállították el eddig Saragossa villanyvilágításához.

A zendülők helyzete A kormány lényeges sikerekről beszámoló jelentéseivel egyidejűleg a burgosi ellenforradalmi kormány mellett felállított ellenforradalmi főhadiszállás azt jelenti, hogy a kormány tüzérzsége, amely tegnap a somosierrai és a guadarramai frontokon élénk tevékenységet fejtett ki, nem ért el jelentékeny eredményeket. A guipuzcoai fronton a nemzeti csapatok megtörték a kormánycsapatok ellenállását, elfoglalták Andoaín stratégiai pontot és gazdag hadianyagra tettek szert. Asturia tartományban a felkelők nyolcadik hadtestje Oviedótól Gijonig nyomult előre.

Az aragoniai fronton a felkelők megtartották a kapcsolatot a katalán ellenforradalmi erő-

kel és sikereket értek el. A déli hadsereg folytatja offenzíváját és megerősíti elfoglalt állásait. Cordova, Malaga és Granada tartományokban a tisztogatási munkálatok folyamatban vannak. Valladolidba az idegen légió egy százada érkezett és az északi frontra ment. Mola tábornok szemlét tartott a század fölött, majd beszédet intézett a tömeghez és közölte, hogy

a nemzeti csapatok győzelme küszöbön áll. A tábornok ezután visszatért Burgosba. A nemzeti kormány körében azt állítják hogy szó van a kormány főhadiszállásának megváltoztatásáról, illetve áthelyezéséről. Az új székhely állítólag Valladolid lenne.

Kartágóból kapott jelentés szerint az ottani hadsereg s a lakosság egy része fellázadt a kormány ellen.

Mint ismeretes, Kartágo egyike volt a kormány egyik legfontosabb flottabázisainak. Itt állott javítás alatt a Don Jaime páncélos hajó is, amelyet a zendülők rongáltak meg. A flottabázis parancsnoka állítólag San Julianba menekült.

A burgosi kormány hivatalos közleménye szerint a nemzeti csapatok elfoglalták Andoa Ionont, amely 14 kilométernyire van San Sebastiantól. A kormánycsapatok be akarták venni Almudebar városát, de visszaverték őket. A Badajoz tartományban lévő Olivenga városa harc nélkül megadta magát a zendülőknek. Quipeo de Ellano tábornok jelentése szerint a zendülők meghódították San Benito városát is. A vároba bevonult csapatok csak előőrséi egy Madrid felé tartó hadoszlopnak. Egyidejűleg Dellano tábornok kijelentette a sevillai rádióban, hogy a vörös milícia partraszállását Palma di Majorca előtt megúsították. A hírt megerősíti a palmai rádióállomás is, amely rámutat arra, hogy a kormánycsapatok itt vereséget szenvedtek és számos halott és sebesült hátrahagyásával elmenekültek. A sevillai rádió-állomás szerint a kormánycsapatok bombázták Antequerra városát is. Egy kormányrepülőtt itt lelítették. Elvasból érkező jelentés szerint Badajoz és Merida megtisztítása véget ért. E két városban harmincezer eldugott fegyvert találtak.

A zendülők tiltakozása a spanyol Nemzeti Bank aranykészletének Párizsba szállítása ellen.

Burgosi jelentés szerint az ideiglenes ellenforradalmi kormány tiltakozó jegyzéket akar küldeni a francia kormánynak a spanyol Nemzeti Bank aranykészletének Párizsba szállítása miatt. Egyidejűleg az ellenforradalmi kormány betiltotta az arany-

pénzek és devizák eladását. Öt napon belül az összes bankoknak be kell szolgáltatniok arany- és devizakészletüket s a magánosok letéteit vissza kell tartaniok.

A Times szerint a zendülők egymillió pezeta birtokába jutottak, amit a hozzájuk pártolt délmarokkói hatóságok szolgáltattak be. Az összeget a madridi kormány küldte volt a benszüllöttek sorozásának céljaira.

Bucuresti, augusztus 18. A román kormány közölte a francia kormánnyal, hogy elvben elfogadta a spanyol belügyekbe való be nemavatkozási indítványt.

Ki használt először gázokat? Burgos, augusztus 18. A Havas jelenti: A nemzeti kormány azzal vádolja a vörös csapatokat, hogy hadigázokat használnak. A kormány elhatározta, hogy erről jegyzékben értesíti a külföldi kormányokat. Az esetet a Vörös Kereszt tudomására is hozták.

A kormányerők első ízben a guadarramai fronton használtak gázokat. Mola tábornok ezzel kapcsolatban kijelentette a Havas tudósítójának: Tudják meg, hogy nekünk is vannak gázaink, de egyetlen pillanatra sem gondoltunk rá, hogy más spanyolokkal vitt ütközetben azokhoz folyamodjunk. Az a tény, hogy a kormánycsapatok gázokat alkalmaznak, bizonyítja, milyen reménytelen a madridiak helyzete.

A német feltételek Berlin, augusztus 18. A DNB jelenti: A francia kormány tegnap közölte a német kormánnyal a francia-angol egyezményt, amit a spanyol eseményekkel szemben kötöttek. E konvenció értelmében a két kormány megtiltja a fegyver, munició és hadianyagszállítást, valamint a repülőgépek és hadihajó kivétel Spanyolország számára, Spanyolország és a spanyol birtokok számára,

mihelyt a portugál, német és orosz kormányok megadták hozzájárulásukat ehhez az egyezményhez. A német kormány azt válaszolta, hogy kész csatlakozni, amennyiben a következő feltételeket teljesítik: a jelenleg Madridban elfoglalva tartott utasszállító repülőgépet szabadon engedik, továbbá, ha mind azon államok, amelyek hadipar vagy repülőgépgyárak felett rendelkeznek, hasonló kötelezettséget vállalnak és magánosok számára is megtiltják a szállításokat. A német kormány még kívánatosnak tartja, ha az érdekelt kormányok minél sürgetőbb közbenjárásnak annak érdekében, hogy önkénteseknek Spanyolországba való menetelét megtiltsák.

Tokió, aug. 18. (Radór.) Mivel számos olyan kérés érkezett, hogy a japán szindikátusok pénzügyi támogatásban részesítsék a spanyol kormányt, a belügyminisztérium a nemzetközi helyzet válságos volta miatt elhatározta, hogy megtilt minden jegyzést, bármelyik hadviselő spanyol fél érdekeit is szolgálja.

Spanyol kormányhajó Constantában

Constanta, aug. 18. Még augusztus 6-án Constantába érkezett a Remedior spanyol petroléumhajó, hogy 6500 ciszterna benzint vegyen fel. A kikötési műveletek alkalmával a spanyol hajó összeütközött a Regina Maria hajóval és kárt tett abban. A Remedior parancsnokának nem volt pénze megfizetni a kártérítést és ezért a constantai törvényszék a hajót lefoglalta. Tegnap délután azonban Madridból kapott távirati kiutalásra egyik spanyol hajóügynökség kifizette a büntetést, de a spanyol hajó nem vett fel Constantába benzint, hanem Batumba, orosz kikötőbe ment és ott rakódott meg. Hír szerint Szovjetorszag nagy előnyöket biztosít a spanyol kormánycsapatok petroléumtermékekkel való ellátása érdekében.

Mihalache megkísérli békét teremteni a nemzeti parasztpárt vezetőségében

Bucuresti, augusztus 18. Mihalache ma reggel a fővárosba érkezett és azonnal megbeszélésre ült össze Madgearuval, Potarcával és Ghelmegeanuval. Maniu érkezését holnapra várják. Nemzeti parasztpárti körök szerint nem fog szakadás bekövetkezni, mint a párt ellenségei szeretnék.

Délben Mihalache vendégül látta dr. Luput, Potarcát, Calinescut, Ghelmegeanut, Mihalache és Lupu között nincsenek ellentétek — mondják nemzeti parasztpárti körök és Armand Calinescu sem folytat egyéni akciót.

Zsidó ellentámadás elől körülzárták az angolok Jaffát

A palesztinai zsidó nemzeti tanács békefelhívással fordult az arab lakossághoz

Jeruzsálem, augusztus 18. A Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács rendkívüli ülése, amelyet a zavargásokkal kapcsolatos teendők megbeszélése végett hívtak egybe, ma véget ért. Elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Wauchope főkormányzó elé, amely feltárja a palesztinai zsidó lakosság sulyos panaszait és azonnali szigorú intézkedéseket kér a zavargások megfékezésére. A tanács határozati javaslatban tiltakozik az angol kormány előtt a bevándorlás esetleges felfüggesztése ellen és ismételtén kihangsúlyozza a zsidó nép töretlen akarátát a palesztinai zsidó nemzeti otthon ujjáépítésére. Végül a Vaad Leumi kiáltványban fordul az arab lakossághoz a béke helyreállításá érdekében.

Jeruzsálem, augusztus 18. A jaffai kerületi főbiztos rendeletet tett közzé, melyben megtiltja a város lakosainak, hogy este 8 órától reggel 5 óráig elhagyják lakásaikat. Ugyanekkor katonai erősitéseket küldtek Jaffába és az egész várost kordon veszi körül.

A Havas jelentése szerint a fenti intézkedésnek kettős célja van. Megtorlás akar lenni az arabok által elkövetett gyilkos

merényletért, melynek két telavivi zsidó ápolónó esett áldozatául. Legfőbb célja azonban a kerületi biztos rendeletének a nyílt összeütközés megakadályozása. Tel-Aviv és Jaffa lakói között. Az utóbbi napokban történt bestiális gyilkosságok ugyanígy óriási izgalmat váltottak ki a zsidó lakosság és különösen a zsidó ifjuság körében és attól tartanak, hogy zsidó részről most már erős reakció történik.

Beszaladt egy autó a brasovi Korona kávéházba

Bucuresti, augusztus 18. Ma délelőtt a brasovi Korona-szálló előtt egy Kugen Gociman nevű fiatalember negyedórás bajlódott autójával, hogy azt megindítsa. Adott pillanatban azután az autó megindult, de olyan hirtelen, hogy felszaladt a járdára és behatolt a Korona-kávéházba. Ott elüttött egy Nina Walter nevű sinaiai hölgyet, akit sulyos állapotban szállítottak kórházba. Megsebesült még Reiter ügyvéd, Silvia Reiter és Cora Wexler bucaresti lakosok. Gocimant a rendőrségre vitték.

CENZURAT